

et manifeste p[er] via[m] t[er]m[in]i t[er]red[um]. Talis
 q[uo]d tunc est t[er]m[in]i queit: et picula
 magnu[m] t[er]m[in]i. **U**t illi qui habet
 hanc temptacione[m] inu[er]u[m] utile est:
 ut visione[m] qua[m] t[er]m[in]i ille introducat:
 no[n] reputet q[ua]ntu[m] et corp[or]is visi
 one[m] illa[m] suspecta[m] habeat: q[uo]d t[er]m[in]o
 ducta est a timore: et sufficienti
 deliberacione[m] ea[m] exanimet t[er]m[in]o
 cessavit. Dicit enim n[on] impedit ai
 mu[m] ne possit t[er]m[in]e ueru[m]: ut et
 t[er]m[in]o t[er]m[in]i q[uo]d t[er]m[in]o dicit pusillitas.
 Magis alieno iudicio credat q[uam]
 suo. Si uo[] uis visione[m] illa[m] ul' p[er] se
 ul' alio iudicante. erret ce[m] dep[re]
 hendit: libent[er] et audacter con
 illu[m] erret faciat: frequet[er] em[im] ti
 mendo timidi: frequet[er] audendo
 audaces efficiunt. Valer[ian]u[m] con
 hat[ur] t[er]m[in]o: ut ab h[uius] q[uo]d pusillai
 tate[m] auget: caueat. Et q[uo]d a malig
 no sp[irit]u pusillitas iuuat: utilis
 e[st] con[tra] h[uius] t[er]m[in]o o[mn]i. **Explicit**

lib[er] t[er]tiu[m]. Incipit q[ua]rtu[m]. p[ri]ma p[ar]t[is] h[uius] lib[er]i.

In p[re]cedentib[us] ostensu[m]
 est: quo[m]o[do] is q[ui] i[n] religio[n]e
 est: se debeat habere ad
 m[un]du[m]. ad corp[us] p[ro]p[ri]u[m]. et
 ad t[er]m[in]ibile[m] adu[er]sariu[m]:
 I hac p[ar]te ostendit[ur] est:
 quomodo debeat ordina[re] animu[m].
 Et p[ri]mo ordina[re] ai[m] com[er]dat[ur]: p[ri]mo
 ager[ur] de diuisis ordina[m]tib[us]: tercio
 t[er]m[in]get[ur] de aliq[ui]bus t[er]m[in]o[m]tib[us].

Ordinatio animi comedat[ur] l[ib]er p[ri]m[us]

Qu[ia] p[ri]mu[m] no[m]i[n]u[m]. q[uo]d
 ordina[re] multu[m] facit ad
 pacem ai[m] et t[er]m[in]ullitate[m]: sicut
 lapis natu[m] no[n] quiescit sur
 su[m]. p[ri]mo tendit ad locu[m] s[er]o[n]gru
 ente[m]: et cu[m] illuc puenit q[ui]escat:
 sic ai[m] ordina[re] no[n] quiescit.
 Augustinu[m]. **U**niu[er]s[us] ordina[re] m[un]du[m]
 quietu[m] su[m]: ordina[re] ai[m] quiescit.
Ut i[n] libro q[ua]ntu[m] iustit[er] dicit
 sic est: ut pena sua sibi sit o[mn]i.
 Ordina[re] ai[m] **U**t lib[er] de ciuitate
 dei. Pax o[mn]i[um] rez: est t[er]m[in]ulli
 tas ordi[n]is. Ordina[re] ecia[m] multu[m]
 ualet ad d[er]e[m]. Creatura r[ati]onal
 ordi[n]e suu[m] p[ro]p[ri]u[m]. est c[er]tu[m] r[ati]o
 pulcherrima: si uero no[n] seruat or
 di[n]e suu[m] turpissima. Cantuar[um] s[er]m[on]e
 Si ignoras te o pulcherrima i[n]
 mulieres egredere: et ab i[n] p[ro]uesti
 gra gregu[m] tuor[um]. **A**ia dignitatem
 sua[m] no[n] agnosces. nec p[ro]p[ri]u[m] ea[m] or
 di[n]e seruas: b[er]u[m] i[n] ferioz efficiat.
Adeo fit ordo ad d[er]e[m]: ut ma
 la q[ui] i[n] se s[er]t turpia. a deo ordina[re].
 bonoz pulchritudine[m] no[n] t[er]m[in]pediat:
 sed potius auget: ul' i[n] uitate.
 ul' i[n] appa[re]ntia. **A**ug[ustinu]s i[n] lib[er]o de ci
 uitate dei. **M**ala uoluntas. qua
 ordi[n]e nate[m] seruae[n]s noluit: no[n]
 ideo iusti dei leges o[mn]i[um] b[er]i or
 di[n]antis effugit: quia sicut

pictura cum colore nigro loco suo
 posita: ita vniuersitas rerum si quis
 posset teneri etiam cum peccatoribus
 pulchra est: quous quous esse con-
 sideratos. de formitas sua detur-
 pet. **Itē** libro de natura boni.
Natura boni ordinatur: eminenti
 commendat bona. **Itē** ordinatio
 inleu facit ad fortitudinem. **Nā** be-
 ne ordinata terribilis est hostibus suis:
 sicut demones et vitis. ut castrorum
 acies ordinata. **cantorū** vii. **Exer-
 citio** ordinato facile vincit: ordinati
 uo ab hostibus timet. **Pūbice** ex-
 im. **In** dispoſitione fitur bellis.
Nā ordine suū suās. cū sit p̄mi-
 qua altissio. est ualde in emine-
 ti loco. hostibus suis superior: ideo
 nō timet eos. **Dauid.** **Sup̄** inmi-
 cos meos desperit oculus meus.
Hoc in libro de solatione. **Nā** ali-
 quia diripiendas futiles sar-
 cimulas occupant: boni autē
 desup irident vilissia queq̄
 sapientes. **Ida ps de ordinatioe**
Equit de **acti cogitandi** **sa-**
diuſitatibus **ordinacionū.** **n**
Et nōndū. q̄ ordinande sūt aie
 uires: ordinande sūt et uirtutes.
Prudenda est ordinatio. **et** iſpā
 tpm. et iſpāu loter. **In** ordinatioe
 aie q̄ntū ad uires p̄mo itende-
 dū ē ordinatio rōis: q̄ cū rō
 ordinata fuit. ipsa uires alias

ordinabit. **Ad** ordinatioē rōis
 p̄tinet: ut eius opatio. actus aliorū
 uiriū p̄cedat. **Bernardus** in libro de
 osideatione. **Nō** te totū. nec sep-
 des actio: sed osideatioem aliquid
 tui et cordis et corporis sequestra.
Conſideatio. ipius actiois p̄tes be-
 nigna p̄sūptione suas facit: p̄a-
 gendo quodāmodo et p̄ordinando
 q̄ sūt agenda necessario. **Hanc**
 ne forte q̄ p̄uisa et p̄meditata po-
 terat esse p̄ficuo: p̄cipitata nigris
 p̄iculo fiat. **Itē** ad rōis ordinatioē
 p̄tinet: ut serus dei. sibi p̄us am-
 pliusq̄ q̄ alteri m̄cedat. **Bernardus**
 in libro de osideatione. **Ad** te tua
 osideatio itcho et: ne frustra exte-
 dais talia te neglecto. **Quid** tibi
 p̄dest si vniuersū mūdū lucreris:
 te vni p̄detis. **Novis** lucer oīa
 miseria. nouis lata tre. alta celi.
 p̄funda mais: si te nescieris. eis
 silis edificanti sine fundamēto.
 ruina nō structua facies. **Nō**
 est sapiēs: q̄ sibi nō ē sapiens.
Ad te itcipiat tua osideatio: nō solū
 at: sed etiam itfirmat: tu p̄m̄ tibi.
 tu ultimo. **Conſideatio** sic p̄gdiat.
 ut nō egrediat sic creat ut non
 deseāt: itaq̄ sione salutis te nemo
 tibi germanior. **In** libro de uita so-
 latione. **Gregorius** instrumentū corporis
 oculor: si sicut cetera. sic etiam.

seipm̄ posset vidē. **N**ō cū inferior
oculo concessit sic sit ad certioris
exemplū seipm̄ negligens. uacat
circa aliena: cū multū uult
nō sufficit rediē ad seipm̄. **T**ibi
uacat: multa tu ipse tibi sollicitu-
dine mania es. **P**rimet etiā ad
fōnis ordinatiōne: ut seruus dei
p̄us audiat: q̄ dote p̄sumat. **P**̄-
us ea q̄ in doctrina fidei sibi ap-
pōita sūt: prudēt̄ itelligat: ut
qualia sibi appōita sūt: post p̄parari
re studeat. **C**āstia exē? Audi-
tucens: et p̄ reuerētia accidet
gr̄u. **O**rdinanda uō est: q̄ntū ad
actū cogitandi: iquirendi. iudi-
candi: memorandi: m̄p̄tandi
seu eloquendi. **Q**uāntū ad actū
cogitandi ordinanda ē rō: ut nō
solū cogitaciōnes piusas. sed etiā
ociosas caueat: cogitaciōibz uō
ad usū uite ul' ad cultū dei p̄tinē-
tibz itendat. **O**rdinaciō q̄ntū ad
actū cogitandi: multū dependet
ex dispositiōe uoluntatis. **I**n lib'
de uita solutiua. **V**olūms in om̄i
cogitaciōne p̄nceps ē: et necessariō
p̄ncipiū uolūtatis sequitur oīs tenor
cogitaciōis. **T**ria em̄ sūt: q̄ cogita-
ciōne faciūt. **V**olūms ip̄a. mētia
et itellctus. **V**olūms cogit- mētia
ut p̄ferat mania: cogit- itellctū

ad formā q̄ p̄ferat. **I**n eodē.
Cogitaciōnū. alie bone et stē. a dig-
ne deo: alie male et p̄ise q̄ separ-
a deo: alie ociose et uane a quibz
aufert se d̄s. **H**ic etiam d̄r: q̄ p̄ise
cogitaciōes separant a deo: et sp̄s
stūs aufert se a cogitaciōibz q̄ sur-
sime itellctū: sapiē p̄. **I**ntellctus
ē ip̄e. qui quocūq; seu i bonū seu
i malū applicat fuit: natalit̄ in-
get. **S**ed alio iuenit̄ sibi r̄lcty:
alio a gr̄a illūatus. **I**lle seculi re-
bz et seruis et m̄gatoris se non
negat: hic nō nisi dignis seipm̄
rebz accommodat. **I**lle sepe opat̄.
sicut sibi r̄lcty. et uicio ~~corrupti~~
~~uolūtatis~~ i fertus: ex uicio rōis
et uicio corrupte uolūtatis terrens
piusas cogitaciōnes. quibz semet-
ipm̄ q̄ cogitat s̄ponte separa d̄:
hic aut̄ sicut illūatus et iūcti effec-
tus opat̄ p̄icite. q̄ cogitante con-
iūgit deo. **C**ogitaciōnes s̄n itellctū
ip̄e sūt uane et ociose. neutro i
itellctū p̄ cogitaciōis itenaciōne se
applicantes: nō repente p̄inētes.
sed paulatī corūpentes: occu-
pantes temp̄. necessariā ip̄ediē-
tes: et anim̄ i facientes. **N**ō tū cō-
gitaciōnes. q̄ntū ex uetis ul' yma-
ginariis recordaciōibz simulacra
quedā cogitaciōnū. seu ip̄e reco-
daciōnes ultro multiplicat̄ de me-

moria saturiens: I quibus
 passio qda uoluntas potius esse
 uidet: q actio: cu nulla sit i eis
 cogitantis itensio. cu qd sponte
 ebullit: obtrahit de memoria.
 formandū se offert itellertui nō
 curanti: et quicq agit: potius a
 gū uidet i sopno dormientis.
 qm i tace cogitantis. **O**bitinet
 se repelle a se ipm spm scm
 nō est tuoto cogitantis: sic m
 ex culpa negligentis: ut spm
 disciplie melio se auferat a co
 gitandibz disciplinatis. **A**d or
 dinandē qm ad actū cogit
 di qtuor multū ualeat. **P**rimū
 est: boni trāsire cōceptū. **A**lterū
 boni trāsire: comitantē turba
 cogitandū tū dūosoz. **C**on
 trariū cōceptū boni trāsire
 habz solitudinē. **G**regorius sup
 illud **J**ob q edificauit sibi soli
 tudines. **D**is t'reng. densis tu
 multibz p'mitt: et frequētia
 desiderior qsi turbarū calcat.
Ite. vni scā qui nichil h' mundi
 appetit: nullis peuldubio in
 corde tumultibz p'mitt. **S**ecūm
 est: sensuū extiorē custodia.
Sicut custodie porte ad hoc
 ualeat ut nō t'ret qui nō in
 t're debet: sic custodia sen

suū ad hoc ualeat: ut cogitand
 mala ad cor nō t'ret. **I**saye
xxv. **C**laude ostia sup te. **T**er
 cū uigilantia: qua cogitand
 male q oriūt: et cause eoz dep
 hendūt. **Q**uartū ē uilitas ad
 opandū: q cogitand male i
 corde nasci phibent: et si nate
 fuerūt expellūt. **H**ec duo comē
 dant nobis. **P**rima ad comitū eoz.
Vigilate iquit: stare i fide: uiliter
 agite. qui cogitandibz bonis cor oca
 pae studeat. **S**ecūda d'istinguit
 diuisa g'ra cogitandū: a quibz mltā
 sollicitudine cauē nate est eos qui
 comitūt ad cor: et dignit deo in se
 metipis templū exhibē festinant.
Sūt em nōmulle cogitandones pe
 nitus ociose: quas tā facile abue
 q repellē p' aiā secū habitans
 i corde suo: et assites d'istatōi vni
 se t're. **S**ūt et alie uolente magis.
 et fortis adherentes. q ad necessitates
 nate p'mitt: et quasi ex corde assup
 te limo de quo et nos. **Q**ue si
 paululū t'sederūt: auelli nequē
 sine lesione et difficultate. **D**epe
 etiā sic nos afficit cogitand carnal
 de necessariis coepis: ut uix era
 diti possit a nob: qā limosa cū
 sit et viscosa. limosa sic t'uenit
 t'ra. **N**on sine causa dictū est.

homines plasmatū nō de terra qualibz
sed de limo. Optet repine. qm̄ ex-
tinguē nō possumus appetū: ut qm̄
cito mētē ingredi: crete nō suat.
Sed sicut de septuā. sub nob̄ sit:
et nos dñent illiq. Et et tui gens
cogitandi imūdu nimis et fetidū:
qd̄ nec admittē quidē ulla rōne de-
bem: sed a longe p̄sentie fetore.
et tota uirtute repellē: cōiisi ad ge-
mitū. lacrimis et suspiriis iuocan-
tes sp̄m̄ sc̄m̄: q̄ adiuuat infirmita-
tē nr̄am. Dico at̄ cogitacōnes illas
imūdas penitus ac fetidas: q̄ ad
luxuriā ad inuidiā et ad uana glaz
p̄tinet: cetēaq̄ uicia detestanda.

De ordinacōe rōis q̄m̄ ad actū

Quantū ad actū q̄rendi. *In*
inq̄rendi. ordinanda est
ratio: ut caueat. ne nimis diffi-
lia ul̄ tūtilia t̄q̄rat. *Dubioz* rem̄.
Ne erigas oculos tuos ad opes q̄s
habē nō potes: sed prudentie tue
pone modū. *Gr̄stia* m̄. *Altoza*
te ne afficis: et fortioza te ne serua-
tus fuus. *Ad rōnos* r̄y. *Nō* plus
sapē qm̄ optet sape. *Seneca.* Illud
quē. qd̄ potes tuemē: illud discē.
qd̄ potes sc̄re. *Gr̄stia* m̄. *In sup-*
uacuis rebz noli scrutari multa-
plicat. *Ysaie* xix. *Confundat̄* qui
opant̄ limū: plectētes et terentes
subtilia. *Itē* ordinanda ē rō. q̄m̄
ad actū t̄q̄rendi: ita sciendi ordinē.

et studiū et finē. *Bernardus*
sup̄ cantica. *Scias* quo ordine
quo studio. quo fine nosse quoz
optet. *Quo* ordine: ut illud p̄y:
qd̄ matūris ad salutē. *Quo*
studio: ut illud ardentis: quo
vehementis ad amōrē. *Quo* fi-
ne: ad edificacōnē tuā: et pri-
mi. *Sūt* em̄ qui sc̄re tantū uo-
lūt: ut sc̄at: et turpis curiosi-
tas est. *Sūt* q̄ sc̄re uolūt: ut
sc̄ant: turpis uanitas est. *Sūt*
qui sc̄re uolūt: ut sc̄iam uē-
dant: et turpis questus est. *Sūt*
qui sc̄re uolūt: ut edificent:
et prudentia est. *De* studio eu-
qui nouus ē t̄ religione: d̄ t̄ l̄
de uita solutaia. *Scio* in xp̄o
hōi. ad excitanda ei⁹ iterioza.
melis et tuas p̄ponit̄ legenda
et meditanda redēptōis nost̄
extioza: et ostendendū t̄ eis ex-
emplū hūilitatis. puocatio mi-
tatis. et affectio pietatis: et de
sc̄ptis sc̄is. et sc̄oz t̄ actibus
p̄m̄ moralia quoz et plamora.
Ponenda etiā sūt ei gesta uel
passiones sc̄oz: ubi nec laborā-
dū ei sit t̄ plamae hystericali: et
semp̄ aliqd̄ occurrat: qd̄ nouum a-
mū excitet ad amōrē dei. et con-
tēptū. *Scio* alie hystorie delant̄
quidē cū legūt: sed nō edificāt:
qm̄ potis mētē t̄ficiūt: et t̄pe

orōis ul' spūalis meditacōis iu-
 tilia queq' ul' gloria future fua-
 ur memoria. **Lois qdē modū:**
 silis meditacō seq' solet. **Difficili**
 ū enā scripturaz lō fatigat: non
 refiat teneroq' aīn: frangit
 intencōē. hebetat sensū ul' ge-
 mū. **De ordinacōe rōis qūtu ad**
Ordinanda est ^{artū iudicij} **di. 11a. 111**
 enā rō. qūtu ad actū iu-
 dicandi: ut ab hīs que nō sūt
 mī iudicij. hūilē se tēper: ea
 uō q' sūt mī iudicij diligētē ex-
 aminet. **Postri iudicij nō sūt:** que
 nob' mētū sūt: de quib' d' glosa
 sup' illud mathi viij. **Nolite iu-**
dicare. Duo sūt i quib' temera-
 riū iudicij auerendū ē. **Prū** enī
 quodā media. et itēta quo mō
 fiant: q' bñ et male pnt' fī. **Actiā**
 nestim' qual' futuru' sūt. q'
 nūc appaēt malo: de cui' corer-
 tione deppaē. eūq' q' abiectū re-
 phendē: temerariū iudicij est.
Prū ad corinthi iij. **Nolite ante**
q'p' iudicare. Inferiores enā nō de-
 bent iudicāe superiores. **Glosa sup'**
illud mathi viij. **Temerariū est:**
 qn' quib' nō ē commissū iudicare.
Ad rōnos xij. **Tu q's es quidi-**
cus seruu' alienū: **Ita q' mī iudi-**
ci sūt: diligētē sūt examina. **Beneca.**
Prudentis apū ē exa-

minaē conalia: et nō facili edu-
 litate ad falsa plabi. **Amstia xix.**
Qui cito credit leuis ē corde. **Nō**
 ē admittenda s'ntia i' sensū credu-
 litatis: nī examīata. **Beneca.** **Op-**
mones tue iudicia sūt. **Sicut i' dis-**
putacōib' nō admittim'. nī q' mā-
 festa sūt uera. ul' q' vis p' b'acōis
 v' t' s' e' it: sic i' sensū credulitatis
 nō debem' admittē nisi ul' mā-
 festa ul' ea de quib' sit nob' plena
 fides facta. **Ad' p'cipue seruandū**
ē i' hīs q' nō expedit nob' f' d'ere:
 ut sūt mala de p'p'io ul' bona sine
 ulti de i' nob'. **Mala credita de p'p'**
mo faciūt ad hoc q' eū despiciat'
 ul' im' amem': q' nob' nō expe-
 diūt. **Alta credita de nob' reddūt**
 nos timētes. bonoz i' susceptibiles.
ysaye v. **De qui sapientes estis i'**
oculis v'is: et corā uobis metip'is
 prudentes. **Ad rōnos xij.** **Nolite**
ēē prudentes apud uosmetip'os.
Prū ad thimotheū ultid. **Diui-**
tab' hui' seculi p'cipe: nō sublime
 s'ape. **Magna existimatio s'ur:**
 ut albugo i' oculo itoxi v'is i' p'e-
 diens. **Grego' i' pastoralī.** **Pupilla**
ocli nigra videt: et albuginē tole-
 rans nichil videt: q' hūane sensū
 cogitacōis si stultū se p' t' d' e' p' i-
 telligit: cogitacōez it' m'ie clairatis.

apphendit? si autē candore sapiē
seu iusticie sibi attribuit: a luce se
supre clauitatis excludit. **Psalm 17.**
Ubi hūilitas: ibi sapiā. Gregorius.
Prima stulticia angeli fuit elatio
cordis. Vera sapiā efficit hominis:
hūilitas sue estimatiōis. In libro
de uita solitaria. **Dis supbia est
stulta. De ordinatiōe rōis quātū ad actū**

Quādam e ratio. **Ca. 12.**
quātū ad actū memorandi.

Et nōndū q memoratiō rōis t̄plex
ē actū. **P**rimo ē spēs intelligibiles
retine: s̄dus eas r̄psentat: t̄tis
ē amissas reparat: et h̄ ē r̄missa.

Ad ordinatiōne memoratiōe p̄inet:
ut salubria liberit̄ memorent: nox-

ia uō obliuiscant. **De salubribz
uō que laudabil̄ mēoram: aliq̄
tangam.**

Primo cōmēdabil
ē mēoria b̄nifactoris ul b̄nificy: et
maxie mēoria cūtoris ul redēptōis.

Crāstia ultio. Memēto cūtoris tui.

**Luc 22. Hoc facite i meā cōme-
moratiōne. Exodi 17. Memēto te
diei huius i qua egressi estis de e-**

**gypto. Crāstia 22. Grām fide-
iussōis tui ne obliuiscas: posuit
em̄ nām suā p̄ te. In libro de uita
solitaria. Dat quicūq̄ sensū xp̄i h̄z**

**quātū xp̄iane pietati expediat: quātū
seruū dei seruū redēptōis xp̄i dece-
at: et utile ei sit: t̄na salte aliq̄ diei
hora: passōis xp̄ius ac redēptōis**

attentiōz recolligē beneficia: ad

fruentū suauit̄ t̄stia: et reco-
lendu fidelit̄ i memoria.

**Secūdo mēoria p̄ceptōe dei. **Wen-
t̄nomij 17. Frut̄ ūba her que
p̄cipio t̄ hodie i corde tuo. et
narrabis ea filiis tuis. et medi-
tabeis sedes i domo tua. et am-
bulās i t̄mē. domus atz sur-
gens. Josue p̄. Nō recedat uo-
lumē legis huius ab ore tuo: sed
meditabois i eo diebz ac noctibz.****

**Crāstia m̄. Que p̄cepit t̄ d̄s:
her cogita semp. Tercio me-
moria iusticie: quā d̄s exercuit
i t̄nsgressores mandatorū suorū.**

**In ps. Memorabor iusticie tue
solus. Crāstia rerū. Memē-
esto iudicij mei: sic ei erit t̄ tui.**

**Quarto memoria diuine
iusticie: ualde necessaria p̄oi-
sitis i t̄bulatiōne. ne i depp̄cōz
labant̄. Crāstia li. Memēto
sū iusticie tue d̄ne. P̄mo ma-
chabeorū m̄. Memēto te quō
salui facti sūt p̄c̄s m̄ i mari
rubro. Quinto memoria bel-
li spūalis: i quo tot et tanti
rederūt. Job 21. Memēto
belli. Theonij. P̄e i p̄c̄ta
castitate asidas: nec dauid s̄m-
tior. nec sapiōne fortior: nec
sulomone potes eē sapiētie.**

Memēto semp: q̄ p̄adyfi colo-

ptinet: ut caueat ne multitudine
eorum quae leguntur vel audiuntur: in memoria
confundat. **Seneca.** Cum multa percurreris.
vnum excipe. quod illo die excipies.
Itē. Distribuit librorum multitudo.
Itaque cum lege non possis quantum habu-
eris: sufficit habere quantum legas.
Humilitate etiam longa refrigeranda
est memoriae quod nolimus obliuisci:
et qui sentit se habere labilem memoriam:
scriptura eius defectum debet supplere.
Itaque xxxviii. **Papianus** sic be-
ne uacuitatis. **His** scripsit dominus
decalogum populo iudeorum. itabulis la-
pideis. **Itaque** habenti tenacem memo-
riam. natura est scriptura: quae uixit ubi
senectus in memoriae primo senectus
interit. **De ordinatione rationis quantum ad**

Tem ordinaanda est actum interpretandi
ratio. quantum ad actum interpretandi. **Et non**
dum quod interpretatio. quae est uis iudicialis
intellectus. dum est actus: sed ex cogitatione
et significatione. **Ex cogitatione** est forma-
tio cogitationis: ad exprimendum quod est
dicendum. **Significatio** uero est demon-
stratio cogitationis: formate per uerba uel
alia signa. **Ad ordinationem interpretatio**
pertinet: ut quod dicendum est. per pon-
deret in corde: quod proferat in ore. **Itaque**
xxi. **Labia** prudentium stulti narra-
bunt: uerba autem prudentium stulticia pon-
dentur. **In ps.** Os iusti medita-
bitur sapientiam: et lingua eius loquetur iudi-
cium. **Iustus** os suum reputat os
cordis. sed uim cogitatum. cuius

est sapientia meditata: ut os coepit
per iudicium loquat sententia: sed era-
timata. **De ordinatione** pertinet
ad locutionem: habitum est super primo
libro. **De ordinatione uoluntatis** lxx.

Sequitur de ordinatione uoluntatis. cui multum in-
tendendum. **Ordinata** est uoluntas.
est fons omnium bonorum: inordinata
uero fons omnium malorum. **Per** potest
ordinatio retineri in uoluntate si uoluntas
inordinata remanserit. **In** libro de
uita solitaria. **Omnes** uim frustra
sunt: si fons non fuerit ob-
turatus. **In** eodem. **Bona** uoluntas
ratio. origo est omnium bonorum. et omni-
um uirtutum: sicut ex omni malo
uoluntas omnium malorum et uiciorum. **In**
eodem. **Remissa** uoluntas facit mentis
leuitatem: ex qua procedit instabilitas
mentis. instans in malis. uana leti-
cia. sepe usque ad lasciuia carnis:
uana tristitia non usque ad egrit-
udinem coepit: et multa alia in negli-
gentia uel transgressione proposita. ex
leuitatis uicio uenientia. **Sic** etiam
supbia uoluntas in magna sepe cor-
dis copia. tumescit efficit animi:
omni procedit uana gloria. fiducia su-
negligentia dei. iactantia. in obuia.
contemptus. presumptio: et cetera autem per-
tes. quae profertur solet ex timore et
usu supbiae. **Et** in hunc modum omnia
gratia uiciorum. ex aliquo male uo-
luntatis affectu. uel male consuetudine.

usu ducit origine. Que quanto
 diutius in ea soluta e. tanto fortius
 heret. et fortioribus remedijs egerit
 et curam requirit diligentiorē. In eod.
 Si uolūtas declinat. Ita q̄ sūt ar-
 mis. concupia carnis e. cū curiosita-
 te sēli concupia oculos est. cū ambu-
 tione glē ul honois. supbia uite e.
 In eodē legit de ordinacōe uolūta-
 tis. Volūtas ī spūalib⁹ et ihs que
 ad deū sūt. cū uult qd̄ p̄ lau-
 danda e. cū uult qd̄ nō p̄ et
 plus qm̄ p̄. regenda e. Cū nō
 uult qd̄ p̄. excitanda est. et
 puocanda. Sepe enim si nō in-
 frenat ī petū facit. et cogit ī
 p̄ceptis. sepe si nō excitat dormit.
 et stat. et obliuiscit quo tende-
 bat. et facile declinat q̄ a latē
 ī obligacōnes oblate de lacōnis.
Ad ordinacōne uolūtas p̄-
tinet refrenacō. ita nō. Refre-
manda e uolūtas a malis. ut
ea oīno nō uelit. P̄ma ad concu-
ptuos r. nō sīms concupiscentes
malos. Malū concupiscit e q̄si
uenemū appetē. Itē refrenanda
e a nimis bonis. ne nimis ea
uelit. Bona nimis sūt gtemp-
neranda. nō nimis appetenda. plu-
ribus sūt nocua q̄ ualia. P̄b
p̄mo. Diquequo stultū. q̄ sūt
noxia cupient. Itē refrenanda
e. ne uelit p̄ se. qd̄ p̄ aliud
debt uelle. In lib⁹ de uita soluta-
ria. Custos aīe sue ualde sol-

licitus esse cū custodia sue uo-
 lūtatē. ut prudēt intelligat et
 distinat. qd̄ ī totū uelit ul uolendū
 sibi sit. sicut amor dei. qd̄ p̄ alid
 sicut amor p̄ri. Refrenanda etiā
 est. ne uelit simpliciter. qd̄ cū modo
 ul condicōne uelle debz. ut bō t̄palia.
 Augusti⁹. Cū t̄palia petis. cū nō
 petite. et cū timore. deo totū commit-
 te. ut si p̄scedet. si facit obce nō det.
 Inuitanda e uolūtas. ut pl⁹ uelit
 utilia. qm̄ ea q̄ ut frequēt sūt nocua.
 p̄manēcia q̄ fugitiua. Bernardus.
 Magna q̄ fusio. ardentis desideant
 sc̄lares p̄mptiora qm̄ nos utilia. ala-
 cris currūt ad mortē. q̄ nos ad uitā.
 Aug⁹. Si possēms hōies excitā. et
 cū illis p̄ excitā. ut tales essem⁹
 amatores uite p̄manētis. q̄les ipi
 sūt uite fugientis. Itē inuitanda est
 uolūtas. ut bonū īchoacōne nō disse-
 rat. et ī bono īchoato remisse nō
 agat. Frāstrū u. De tardas cōiū
 ad dñm. et ne differas de die ī die.
 P̄bior r. Fgestare opatu e mag⁹
 remissa. Itē inuitanda e uolūtas ut
 ad magna bona magnū deside-
 riū habeat. Aug⁹. Seruat r̄ d̄s.
 qd̄ nō uult cito dāe. ut magna
 distas magis desiderat. Cū multū
 uult. multū p̄. q̄ parū uult par
 p̄. In lib⁹ de uita soluta. Ignosce
 dñe ignosce. excusam⁹. tergiver-
 sam⁹. sed nō e q̄ se abscondit a
 lucē uitatis tue. Dix e aliquis
 qui in eis que a te sūt ex p̄ti

uelit quod possit: etiam quod pmp-
tissime potest secundum carnem uel seculum:
si non timor impulet: sive cupiditas
trahat. Sed si fallamus homines istos:
non nos permittas. ut qui uolentes fal-
le te. fallamus nosmetipsos. Non
laboramus. quod uel non possumus. uel non
posse nobis uidentur: uel a consuetudine
oculi. uel deliciae nostrae nos non posse
efficiamus. In hoc patet modo manifesto.
iudicio tuo occulto formasti nos:
ut quia hoc non multum uolumus non
possumus. uel quod nolumus cum potuimus.
cum uolumus non possumus. Item titu-
da est uoluntas ut proficere appetit: et
ad profectum tendat. RATHERI QUARTO.
Istote profecti: sicut et patet in celestibus
profectus est. In libro de uita solitaria.
Nolle esse profectum. delinque est. Bernardus.
Ragna per profectum est: uelle pro-
ficere. Augustinus. Prostrum non progredi:
in reuerti est. Nescit omnino ignauia: si
uolumus non redire. currendum est. Leo
septimus. Indecidendi cadunt periculum: qui
proficendi perdidit appetitum. Item ad
ordinationem uoluntatis humane pertinet:
ut dei uoluntate tamquam ratione habeat:
et ei conformare se studeat: et quod ei
placuit sibi placeat. Glosa super id
psalmi. gloriam omnes recti corde. Recti
corde sunt: qui dignum cor suum secundum uo-
luntate dei. Benetia. Vir bonus quod quod
illi acciderit: equo animo sustinebit.
Sicet hoc enim accidisse lege divina:

ex qua uoluntas procedit. Cum aliquis
uoluntati diuine suae proficere conformatur:
nichil eius uoluntati. sicut in diuine
obstat: quod ad pacem animi multum facit.
Contrauius uero huius. multum facit
ad animi turbationem. Job ix. Quis insinuat
ei. et pacem habuit? Ad ordinem
etiam uoluntatis pertinet: ut res ipsa
aliam uirtutem diuinam habeat: et sicut
in uirtute quae pessima est. se non subdat.
Bernardus. An non seruus: cui dominus
iniquitas? Et marie: inquit tu dignus
iudices. hominem tibi. quod uirtutem diuinam.
Actus concupiscibilis et irascibilis determinantur.
Siquis de ordinatione *capitulum viii*
uirtutis concupiscibilis. et iras-
cibilis. Concupiscibilis tendit ad
bonum appetitu delatandi: motus
irascibilis est in bonum arduus uel
contra malum appetitu uincendi.
Actus pertinentes ad concupiscibi-
lem. sunt concupiscere. gaudere. di-
ligere: et actus contra istos sunt.
respuere. dolere. seu insinuat et odire.
Concupiscere est appetere sibi bonum:
quod nondum habet. Appetitio uero
iste si sit cum intentione: dicitur desi-
derium. Gaudere est iocundari de bo-
ni adeptione: uel eius fruitione.
Diligere est alicui bonum appetere:
et appetere res ipsam alius. non res ipsam
sui. Contrauius ei quod est concupiscere:
est respuere. Respuit uero aliquis
bonum uel fastidendo uel abho-

minando: abhominatio est cum in-
 tendone. Contrariū ei quod est gaudere:
 est dolere vel trisari. Dolere est affligi
 ex separatione boni vel quiescentis:
 vel quiescentis mali seu dissonue-
 mentis. Contigit etiam aliquando de
 malo proximi dolere. quod est invidia:
 vel tristitia de eius bono. quod est
 invidia. Si vero quod est diligere. contra-
 rium est odire. Tres primi actus sunt
 secundum boni placendum: tres alii secundum
 displicendum. Actus irascibilis respectu
 excellentie. vel humilitatis sunt quatuor.
 scilicet ambitio. spes. dominatio. contemptus.
 Ambitio et spes. sunt respectu eius quod
 nodum habet. Ambitio est appetitus
 honoris et excellentie. Spes vero ap-
 petitus eius cum fiducia obtinendi. Do-
 minatio est appetitus honoris obtinendi:
 et gloriā de illo. Contemptus est rele-
 vatio subiectionis proprie: contemptus
 est reprobandum rei vel persone. quod esti-
 marum vilis. Ad debilitate irascibilis
 sunt quatuor actus. contrarii quatuor
 potentis. Primus qui contrariatur am-
 bitioni est fuga honoris vel excellen-
 tie: qui paruitas proprie dicitur proprie
 contrariatur de spatio: qui fugam est boni
 proprie diffidentia obtinendi. Secundus
 contrariatur humilitati: qui est amor sub-
 iectionis. fugiens excellentiam. Con-
 temptum contrariatur reuerentia. qui est
 ueneratio rei vel persone. proprie eius ex-
 cellentia. Actus irascibilis respectu
 rei contra malum sunt tres. scilicet irasci. au-
 dere. insurgere. contra malum. Irasci est
 vindicta vel reprobatione appetere.

Audere est de uictoria mali presumere.
 Ex his sequitur insurgere id est destructio-
 ne mali. quod est magnanimitas. Actus
 irascibilis fugiens malum sunt tres.
 scilicet prima qui est fuga vel detestatio mali
 presentis. Impudencia. qui est fuga mali pre-
 sentis: et timor qui est fuga futuri mali.
De ordinatione actuum irascibilium. Cap. 11

Ad ordinationem concupiscentie
 irascibilis. quantum ad actum concupiscentie
 diu pertinet: ut bonis terrenis non
 appetat superflua: sed nichil sit con-
 tenta. Item post concupiscentias illicitas
 non eat: sed ab eis se auertat. **B**onum
 spiritualia ad que petenda saluator mo-
 net appetat intente: repulsa que sal-
 uator petere dissuadet: si appetit ap-
 petat remisse. Ad ordinationem con-
 cupiscentie. quantum ad actum gaudendi
 pertinet: ut nec gaudeat malum nec
 uanum. Et ut amplius gaudeat de
 bonis terrenis quam extrinsecis: et plus de bo-
 nis supernis et eternis. quam de bonis infir-
 mis et terrenis. Non debet gaudere de
 malis propriis vel alienis. Deludenda
 est: gaudere de malis propriis.
Probiorum primo. Cum malefecerit le-
 tantur. et exultant in rebus pessimis. In-
 quam est gaudere de malis proximi vel
 de malis illis qui te offendit: quod pertinet
 ad odium: vel illis qui respectu tuo excellit:
 quod pertinet ad inuidiam. Probiorum secundo.
 Qui in triumpho letatur aliorum: non est
 irpunitus. Puerile est gaudere uanum.
Denecia. fundamentum bone mentis.

ē nō gaudē uamē. **F**undamentū
hoc eē dicitur: culmē est. **A**d sūma p-
uenit: q̄ sat quo gaudeat: q̄ felici-
tate suā ī aliena p̄tate nō posu-
it. **S**up illud ad galathas quinto.
fr̄s sp̄s carnis gaudū r̄t. **D**e-
glosa. **G**audū 1. claco aū dehis
q̄ digna sūt: gaudū mūdi ē de
ī dignis. **V**eneta. **I**n uoluptate
nichil ē magnificū: nichil qd̄
nataz deo p̄rima decat: nēbrez
vilū turpiū n̄stis uenies eritū
feda. **D**e boīs m̄ms debemz
gaudē. **V**eneta. **N**olo tibi unq̄
deesse leticia: sed uolo illa tibi
domi nasci. **D**omi nascit: si m̄
teipm̄ sit. **I**tē. **C**onculca ista q̄ ex
t̄nsēz sūt splendet: et de tuo
gaude. **D**etēp̄o. et detū optima
p̄re. **I**tē. **V**iri boni ē gaudū ē bō
q̄stia: ex cōceptu fortuitoz. et ho-
nestis cōsilis. ex rectis actioibz: ex
placido uite. et cōtinuo tenore u-
nā p̄mētis uia. **I**tē. **I**mpbe uolup-
tates. nō sūt solide. nō sūt fideles:
enā si nō nocēt. fugat p̄cia aliqd̄
bonū mansurū. **V**irtūsp̄re: sola
lūtus p̄stat gaudū p̄etū et se-
curū. **D**e c̄nis enā gaudē debet.
Mather 13. **G**audete et exultate:
qm̄ m̄tes v̄ra copiosa ē ī celis. **L**-
luc 13. **I**n hoc nolite gaudē quia
sp̄s subiciūt̄ v̄bis uobis: gaudete
at: q̄a noīa v̄ra s̄pta sūt ī celis.
Ad ordinacōne cōcupisabil q̄stū ad
actū diligendi p̄tinet: ut ī p̄mo

diligat qd̄ diligendū ē. **I**tē ut
diligat p̄rima p̄t̄ id: p̄t̄ qd̄ di-
ligendū ē. ad id ad qd̄ diligendū
ē. **D**iligenda ē p̄rima p̄sona: et
nō sūt diligenda eis uicia. **A**ugz
ī lib̄ de disciplina xp̄iana. **O**m̄nis
p̄t̄e ī q̄ntū p̄t̄e nō ē diligendū:
oīs hō ī q̄ntū hō. ē diligendū. **I**tē
Augz. **S**ic diligendi sūt hōies: ur-
cor uicia nō diligant. **P**̄t̄ deū
diligendū ē p̄rima. **A**ugz ī lib̄
de t̄ritate. **A**manda ē carū: si
si ad carit̄e amor refer̄: non ī
cupiditas. sed caritas est. **I**tē l̄o
q̄fessionis. **D**ne m̄m̄ te amat: q̄
aliqd̄ p̄t̄ te amat: qd̄ nō p̄t̄ te
amat. **D**iligendū ē p̄rima ad
grām ī p̄nt̄: et gl̄as ī suō. **A**ugz
ī lib̄ de doctrina xp̄iana. **E**ī q̄s
recte diligit p̄rimū: h̄c cū eo
debz agē: ut enā ip̄e toto corde.
tota aū. tota m̄te diligit deū.
Itē ad ordinacōnez dilcōis p̄m̄:
ut illi apl̄s diligant: q̄ amplis
diligendi sūt: et ut eo nō dili-
gendi gant: quo diligendi sūt.
Diligendi sūt apl̄s boni q̄
mali: et meliores et ecclie uti-
liores q̄ m̄m̄ boni ul̄ m̄m̄ u-
tiles: et p̄p̄m̄ et beneficia
plus amandi sūt: q̄ q̄ nō sūt
elles. **A**mandi sūt boni. tamq̄
filij dei. **A**d rōnos unq̄. **E**ccl̄as
sp̄s de agūt: h̄s sūt filij dei.
Ambrosia. **D**omestici si boni.

sunt: malis filijs pponendi sunt.
 Ad modum diligendi pmet: ut
 primus circa deum amet: et super
 res temporales. Itē ut amet affectu et effectū:
 effectus tñ ex causa aliqui suspēdit.
 Augustinus. Satis nō intemittat:
 officia p tpe exhibeant. Infimoi-
 bus. effectus dilatis potius exhiben-
 dus ē. Aug. Satis q̄ factū mīx
 foner filios suos: nō ordme amā-
 di. sed ordie subuēdi. Infimores
 fimo fortiorib9 anipōit: q̄s tēs
 vult cō. q̄les iā illi sūt: quos nō
 cōtēpando. sed de illis q̄s dendo
 mēti p̄t. Amāe debem9 ip̄rio
 sicut et inobis: pl9 aīz q̄ corpus.
 Gregorius in morab9. Sicut itē diligim9.
 nihil t̄ reb9 conditis. nā nra car9
 habem9. Inf illos q̄ t̄ religione
 sūt: factū mē homines spūales: nō
 carnalis sed spūalis dē dīlō.
 Spūalis inq̄m. et originalit̄ et
 finalit̄: ut s̄ a spū p̄dat̄ ad
 spū uoluntate tendat. Carnal' est
 dīlō originalit̄: cū aliq̄s p̄ pul-
 chritudine corpis ul' aliq̄d sile amat.
 finalit̄ uō dīlō est carnalis: cū ali-
 quis ei que amat: q̄d s̄dm carne
 utile ē p̄curat: et de spūali ei p̄-
 factu nō curat. Maxie intendēdū
 cōdmacōm amōis: cū s̄dm au-
 gustini vii. libo de ciuitate dei.
 diffinūō breuis et uēa uirtutis. sit
 cōdo amoris. Ad ordmacōne ecā
 cōcupisabil' p̄met: ut fastidiū
 boi spūalis auēat: et uana cō-
 solacō respuat. Spēdit̄ auēdū

ē fastidiū t̄ doctrina sacra: et di-
 uino officio. Contigit at̄ fastidiū
 boni spūalis: aliqui ex ignoancia
 ualoris bonoz spūaliū. Sicut em̄
 porci spēs aromaticas ul' margā-
 ritas nō reputant: sic hoīes aī-
 les spūalia bona despiciūt. Pūbi-
 or p̄mo. Bapnām atz doctrinā: stulti
 despiciūt. Bernardus sup cantica.
 Quō lux t̄ cassū cōfundit oculos
 cecos et clausos: sic aīalis hō nō p̄-
 cipit ea q̄ dei sūt. Ratha vii. Prop-
 mittas margaritas an porcos: ne
 forte cōculcent eas pedib9 suis. Ali-
 qui accidit fastidiū boni spūalis
 ex p̄supōne: sicut fastidiū cibi
 corporalis accidit ex uentosa stoma-
 chi plenitudine. Aliqui uō accidit ex
 t̄fectione palati itioris. de fete n̄
 quitatis. Aug. Palato nō sano
 pena est panis: q̄ sano est suauis.
 Itē. Palatu febricitantis h̄: cui mel
 celi t̄spidū est. Respue debz q̄ sola-
 tionē uanā uir religios9: q̄ uerā
 t̄pedit. et ad desolacōz iduat. Bū-
 audus. Delicenti ē dīna q̄ solacō: et
 nō dat̄ admittentib9 alienā. Pūb-
 r̄m. Lusus doloe n̄ scēbit. Uue
 vi. De uobis diuitib9. q̄ habetis
 hic q̄ solacōne uām. Itē ad ordi-
 nationē q̄cupisabil' p̄met: ut tris-
 ticia s̄li q̄ morte opat̄ auēat:
 tristitia uō q̄ s̄dm deū ē admittā.
 Tristitia seculi ē. q̄ puenit ex bo-
 noz t̄palū amissionē: ul' maloz
 penaliū p̄p̄tōe. ul' de p̄p̄m p̄-
 p̄tate. Tristitia uō s̄dm deū ē.
 q̄ p̄nat ex bonoz spūaliū amissi-
 one: uel malozū

culpe commissione. ul' ex primi opas-
sione. Ad ordinatione etia' gaurisabil'
pmet: ut id qd' odiendu' est: odio ha-
beat: **M**axie odiendu' e' pccm' tunc
deo maxie exosu': et hoi' maxime
noxiu'. **N**ichil odit deus. nisi pccm':
ul' pccm' pccm'. **D**eus amauit eu' qui
muc dyabolo dicit: anteq' pccm' ha-
bet: et adhuc eu' amact' si pccm' ieo
no' eet: **S**ancti vni' **A**lissim' odio
habz pccm'. **S**apient' vni' **O**dio s'
deo ipius a' ipietas ei'. **A**deo exosu'
ei est pccm'. q' nulli parit qm' pena
soluat: si hic pccm' reqrat. **Q**ua-
tuor de causis solet aliq's parte ali-
cui rei. **A**liq' pccm' ei' pccm'itate ul'
nobilitate. **H**ac de causa pccm'ipes
etrem' subditis eoz nobilibz solet
partē: nolentes ul' no' audentes
face' iusticia'. de eis pccm'itibz **D**eus
nobilioze pccm'ipe celestis mi-
licie ul' vni' de no' hoibz. pccm' pccm'
supbie. cu' oibz ei adherentibz et
nalit' dapnauit: et de celo pccm'ita-
uit. **L**uce 10. **V**ideba' sathana' quasi
fulgur cadente de celo. **S**apient' vni'
No' uerebit' dñs magnitudie' auq'
qm': qm' pusillu' et magnu' ipse fe-
cit. **A**liq' parat' alicui rei pccm' ei'
rarityte. **H**ac de causa no' peccat
dñs pccm' pccm'ibz qui peccauerat:
licet soli essent: qm' morte punire-
tur. **S**i no' eet' n' vni' ho'. a' i' moe-
tali pccm' decedet: etnalit' dapnaet'.
Aliq' parat' aliq'bz pccm' multatidi-
ne. **D**eus no' i' diluuiis totu' genus
huamū. exceptis octo pccm'is: pccm'

pccm' submersit. **A**liq' parat'
aliq's alicui. pccm' co' sanguine. **D**eus
no' pccm' filio no' peccat: q' i' hoies
et pccm' se mediu' posuit. **A**d rōnos
vni' **Q**ui pccm' filio no' peccat.
Ad nard' **Q**ui no' peccat filio:
mūq' parat' signeto. mūq' pccm'
seruo neqm': **T**antu' odii dñs ad
pccm' habuit: q' filiu' suu' occidi
uoluit: ut cu' eo destruer' pccm'.
No' habz dñs adeo bonu' amai.
nec i' celo nec i' tra': que ad moe-
te no' odet: si pccm' mortale i' eo
iuemet. **S**ancti etia' pccm' sup
oia' oderūt: diligentes potius
oia' tormentoz qm' sustine: qm'
pccm' committe. **Q**ui uera' habet
fide'. potius pccm' timet: q' demo-
nes ul' malos hoies. ul' bestias
crudeles. **P**ccm' hoi' maxie nocet:
pccm' hostis e' que homo habe-
at: alii hostes no' possēt ei nocē
n' p' istu'. **N**ulla em' nocet adusi-
tas: si no' dñet' i'iquitas. **A**ugustin'.
Quid times hoies. ho' i' smu' dei
positus: tu de illis statu' noli mde:
quidq' ibi pccm'is ad salute' uale-
bit: no' ad pccm'. **S**ancti vni'
Qui custodi' pccm'is: no' experit'
quicq' mali. **D**ia' mala h' mundi.
ex pccm' subsecuti sūt: s' fames.
s'is. frigus. calor. labor. i'firmas.
et mors. **P**ccm' omnes a'nos nros
q' mortui sūt occidit: et occisuru'
e' nos. et eos q' nob' remanserūt.
Ad rōnos vni' **S**tipendia pccm'

mois. Nichil eēt ī mūdo qđ nō
 eēt bonū. & deo placēs. et hōi uti-
 le. si nō eēt pām: maioza uō ma-
 la ex eo ī futō sequūt. Pām boūta-
 te suā aufert hōi: et ei9 opib9.
 Plus ualeat vn9. pām nō habēs:
 qm̄ mille aln. *Eccl̄ast̄ia xvij. p̄e-*
lior est vn9 times deū: q̄ multi
filii hūm̄. Et pl9 ualeat vnū bonū
op9 ei9 q̄ ext̄ mortale pām est:
qm̄ ī finita opa facta ab eo q̄ est
ī mortali. **De ordinacōne uirtutis**
inastabilis Capitulum decimū.

Siquē de ordina-
 tione uirtutis inastabilis.
 Ad ordinacōz uō ip̄ius respectu
 excellēcie p̄met: ut uirtutū emi-
 nentiā et celestē altitudinē appe-
 tat: t̄rena at̄ tūqm̄ uile despi-
 ciat: tūq̄ piculosa t̄mear: tūq̄
 mal̄ habūdante & boīs deficien-
 tē fugiat. Terrena altitudo. ut ē
 altitudo dñi ul̄ huāne gl̄e uel
 huāne laudis ualde ē q̄ceptibilis:
 cū deo sit abhōiabilis. *Luce xvij.*
 Qđ hōib9 altū ē: abhōiatio est
 an̄ deū. Dupbi q̄ t̄rena altitudinē
 appetūt: multū deū despicūt: idō
 m̄to multū despicūt ab eo. et
 sūt ei abhōiabiles. *p̄mo regū ij.*
 Qui me q̄ceptūt: erūt ignobiles.
 In t̄ritūas t̄ra est ordme īfina:
 nālū pedib9 hōim̄ calcanda. Et
 bona frena ualore sūt n̄m̄a: et
 m̄ h̄ n̄m̄a m̄m̄ū est puluis ua-
 ne gl̄e: quā frena altitudo secta-
 tur. Ad uilitatē t̄rene altitudinē

p̄met: q̄ p̄ uilia et t̄digna ad illā
 ascendit. *Beneca.* Non sit t̄ambi-
 tio: q̄ ad dignitatē dignitatē. n̄p̄ m̄
 digna te nō adducet. Itē q̄ pessimā
 seruitus. s̄. uicior et dyabolica
 cōmittit. Dupbi ī altitudinē t̄rena
 positi: etiā ill̄ seruūt: q̄b9 dñari
 uident: quib9 p̄uide tenēt. Unde
 m̄m̄o liberi sūt q̄ ip̄i: cū hab̄ eor̄
 multos dños. et illi vnū. Et licet t̄b9
 uideant̄ magne eēt m̄ p̄tatis: t̄n̄
 ī se sūt m̄m̄ois uirtutis. et maiozis
 īfinitatis: m̄m̄o ualentes resp̄e
 uicis. *Harūdinea ē p̄tas eor̄:*
extius habēs m̄toz: int̄iquamitatē.
 Ad hōies habz appareciā: sed ī ip̄is
 nō habz existētiā. Piculosa altitudo
 t̄rena: et nō desideranda. sed t̄mē-
 da. *Aug9.* Q̄nto q̄s ī loco sup̄iore:
 tanto ī piculo maioze usatur. De
 m̄ones q̄ celestē altitudinē am-
 serūt: positi ī t̄rena altitudinē
 ī uidentes. eos maxie ī pugnat: et
 putantes sibi honorabili9. si eos
 sibi subiacerūt et scientes q̄ p̄ hos
 plūib9 poterūt dñari. Terrena
 altitudo ē mons: ī quo magni et
 fortes p̄eūt. *De dō s̄gū p̄mo.* Incli-
 ti isrl̄ sup̄ montes ī facti sūt. In
 eodē. *Jonathas ī c̄relis occis9 est:*
Altitudo t̄rena: mons pestifer est.
Thēmelij. Ecce ego ad te m̄os pest-
ifer: q̄ cōrūpis uim̄isā t̄ra. Loc9
eciā est p̄cipiti9. In m̄do offāne
est ī alto se cōtūente ob stupeste:

et de uita pichitai. **A**ltitudo frena
fugienda est: cū habūdat malis
et deficiat bonis. **H**anc fugit ih̄s:
sciens enī q̄ uenturi erāt ut
fuerit eū regē et fugit ī monte
solg: ioh̄s viij. **D**oces uicior ad
hūc locū defluūt: q̄ mirū potēt
uidel ei q̄ credit uerā altitudinē
eē: sed iūitate nō ē altitudo: sed
ē locus ualde demissus: cū sit īmo
primus et a deo et a celo remotus.
A celo est remotus: ad qd̄ ē uia
p̄ hūilitatē. **S**athā xviij. **R**isi
cōsi fueritis et efficiam̄ sicut
pauis: nō irabitis ī regnū ce-
lorū. **R**emotus ē a deo: q̄ hūilitas ē
hūilibus. **O**n̄ sup̄ id̄ ps̄ iijm̄ d̄ns
h̄m̄ q̄ tribulato st̄ corde: dicit glosa.
Altus qd̄ ē d̄ns: uicinat̄ ī hūili:
et nō se erigenti. **A**ltitudo frena locū
uentis expositus: flant enī altissimā
uenti: vñ nō ē ibi quies. sed q̄ tēp̄-
tas. **G**regoriū. **N**ō ē p̄ns culm̄is:
ñ tempestas mentis: **S**pealit̄ p̄ flat
ibi aquilo. iuxta ubi p̄mi sup̄bi:
sedebo ī lateribus aq̄lorū. **V**s̄ iij. **V**s̄ iij.
Unde locū est frigidus: sine calōe cūta-
tis. **F**latus aq̄lorū ē suggestio dya-
boli: ad discordiā et odiū. **D**icit xp̄s
ignē dilōis uenit ī t̄n̄ m̄ttē: sic
dyabolus conat̄ illū extingūē. **H**ois
deficiens ē mōs iste: uir enī a d̄no
uiscat̄: et si ab eo uiscaret̄ irri-
guōne gr̄e. flatu uentoz̄ exsiccat̄:
ul̄ ad locū hūilia aqua descendet.

Augustinus. **N**on fluit aqua ad
hūilitatē uallis: de sup̄alto mō-
tis. **I**te ad ordinatōnē irascibil̄
p̄tinet: ut h̄o hūile statū eligat
iuxta op̄lū saluatoris. **I**uce xij.
Recūbe ī nouissio loco. **H**ic locū
ogrūens h̄o: q̄ fra est et cūis.
Sancti x. **N**ō sup̄bis fra et cū-
is: **L**ocū ī firmo. **L**imē nō expe-
dit eē ī alto: ne dissipat̄ a uento.
Status hūilis locū est quietet
tutū et habūdas bonis. **Q**uietū ē:
q̄ nō ē uentis expositus. **V**s̄ iij. **V**s̄ iij.
Fuit uir q̄ qui abscondit̄ a
uento: et celat̄ se a tēp̄state. **T**uto
est. **S**apies. **D**upbia oīa habet
ī piculo: hūilitas ī tuto. **A**ugustinus.
Hūilitas ī ymo est: et nō h̄ qd̄
cadat. **H**ois habūdat: quia
hūilibus dat̄ d̄s gr̄m. **J**acobi iij.
Poma p̄t̄ quito. **A**ug. **A**ltissimā
tur: yma replent̄. **V**allis hūili-
tatis ē fertilissima. **I**n ps̄. **V**alles
habūdabūt frumētū. **I**te ad ordi-
natōnē irascibil̄ p̄tinet: ut h̄o de
uiribus suis diffidat̄ et de dei uirtute
ofidat̄: ut dei adiutorū eū foret̄
efficiat̄. **V**s̄ iij. **Q**ui spernit̄ ī
d̄no: imutabit̄ fortitudinē. **F**orti-
tudinē ī q̄m̄ pp̄a: ī fortitudinē
d̄nā. **F**elix cōmutat̄. cū aliquis
de suis uibus diffidens. pp̄a forti-
tudine se exuit: et dei fortitudinē
de qua ofidens adiutorū habet:
quodamō se r̄duat̄. **B**ernardus.
Sul oīpotentiā ubi clariorē r̄ddat̄.

q̄ q̄ oīpōtentes fiant q̄ i se sperāt.
 Veniō oīa possibilia sūt credenti.
 Itē ad ordīnatiōē irascibilis p̄tinet
 ut hō nēmīz despiciat. Non est
 despiciend⁹ hō. que d̄s ad yma-
 gīnē suā fecit: que regnū celestis
 p̄tinet eē uoluit: cui angeloz scōz
 custodiā adhibuit. **Matth. xvij.**
Videte ne contempnatis unū ex hīs
p̄sillis: angeli enī eoz sēp vidēt
faciē patris mei q̄ i celis ē. Ad ordi-
 nationē irascibilis q̄ritū ad actū iras-
 cendi: octo p̄tinet. **Prīmū** ē. ut hō
 nō ex leui causa irascat. **Pūbior**
xij. **Spm̄ ad irascendū facile:**
q̄s sustinē potit. Intolerabilis est
 fūlitas iracūdi. **Pūbior xxij.**
Noli eē amīz hōi iracūdo. Qui
 facile irascit: ē sicut dom⁹ de pa-
 lea: q̄ facile q̄burit. **Itē** talis
 dom⁹ multū dāpnificat: sic qui
 facile irascit ad sibi vni⁹ sibi:
 oīa sua bona p̄dit. **Eccl. xij.**
De hīs q̄ p̄diderūt sustinentiā.
Pūbior xij. **Qui īpaciēs est:**
sustinēbit dāpnū. **Secūm** ē. ut nō
 uelot uelocit̄ irascat. **Eccl. xij.**
De sis uelox ad irascendū. **Yaco-**
bi p̄mo. **Sit oīs hō tard⁹ ad irā.**
Qui uelox ē ad irascendū. uelox
ē ad se p̄cipitandū: et ad facien-
dū saltū q̄ sibi collū frangit: dū
de stadii amois ad stadiū odij t̄ssit.
Tūc est q̄ nē resistat: ne hō ab
ea superet. **Job xxxij.** **Nō te super-**
tra. **Multū timendū ē superari**

ab ira quasi ab hoste crudelissio:
 et q̄ nō h̄z mīaz. **Pūbior xxvij.** **Ira**
nō h̄z mīsdia. **Iu uirtū sapientē.**
ira furor breuis sit: multū t̄mē-
dū est d̄mū nre. sicut dominū m-
sam. **Quartū** ē: ut ira cito cedat.
Ad ephesios iij. **Sol nō occidat**
sup iracūdiā irām. **Eccl. xij.**
Aufer irā de corde tuo. **Cito auferē-**
da est ira de corde: sicut ardens car-
bo de sinu. **Job xxxij.** **Ignis ē usq̄**
ad q̄sumatōē deuoz. **Quintū** est:
 ut ira sermōe nō induat. **Pūbior**
xij. **Factus statū idiat irā suā.**
Glosa. **Irata nre est: ut plata mīns**
serueat: occultata languescat. **Pūb**
xxvij. **Qui īpōit stulto silentiū:**
iras mitigat. **Sextū** est: ut ira
 opari nō p̄mittat. **Cū** sit ī tenebris
 aīn⁹ irat⁹: nō uidet q̄d sit agēdū.
Yohis xij. **Qui ambulat ī tenebris:**
nescit q̄ vadit. **Op⁹ q̄d alias eēt**
qm̄dabile: cū ex ira p̄cedit: nō ē
qm̄dabile. **Yacobi ij.** **Ira ī iusti-**
ciā dei nō opat. **Septimū** ē. ut iras-
 cit̄ uicio nō p̄sone. **Ira** q̄ q̄s irascit̄
 uicio. utilis est: de qua **eccl. xij.**
Reliō est: ira risu: q̄ p̄ tristitiam
uult⁹. coarctat aīn⁹ delinquentis.
Octauū est: ut pot⁹ irascat̄ culpe
 p̄p̄e q̄ aliene. **Beneta.** **Regū aīn⁹**
īdūm⁹: illi oblit̄ īfinitatis sue. ali-
ene deseruūt: q̄ ī iuriā acceperint.
Augustus. **Trasferis suo tuo ne peccet:**
irascē tibi nē tu pecces. **Itē** ad or-
 dinatiōē irascibilis q̄ritū ad reliq̄s

radix uirtutu scdm illa appetate q
 radix est ps arboris ifirma. tre
 adherens: sic huilitas i fimita
 te sua considerans. sub deo collo
 cat se i loco ifirmo. **fides** ecia ra
 dix pt dici: q radix i arbore e
 quasi os i mali. **P**radix em i
 gredit ad arbore. ei9 nutrimentu:
 sic p fide i greditur bona spanda
 et amanda. **De quatuor uirtutib9**
quo haberi debeant ad cetras uirtutes.

Hdei est p uide medi
 tationes disponentes
 ad cetras uirtutu opationes. **H**bi
 gn. **R**editio magnitudinis
 dñe nre: disponsit ad spe uere.
Reditio dñe liberalitatis: ad
 spem gre et gle. **R**editio dñe
 altitudis. oi altei altitudin sup
 eminentis: disponsit ad dei reue
 rentia. **R**editio dñe sapie. oia
 q agnig lucide uidemus: dispo
 nit ad sciam uectudina. **R**editio
 magnitudis dñe dulcedis: dis
 ponit ad esurie sciam. **R**editio
 dñe bonitatis q amari e dignis
 sinis: disponsit ad amore dñe
 amicie. **A**d dilcone pximi: dis
 ponit meditari q hoc sit spuale
 preceptu xpi. **A**d amore sac scripte.
 qua uea prudentia acqrit: dis
 ponit meditatio auctoritatis
 doctor. et utilitatis ipius. **D**octor

ipius e ds ul pse ul p homines
 note scitatis. ut patz discurrendo
 p ptes ipius. **S**ps scus reuelatur
 moysi. q scpsit de mundi creatone:
 et alijs q an ipm fuerit. **L**ex dei di
 gito ipius scpta est. **D**e iudicis
 et tabnacu. q poscone. et alijs ad
 cultu dei ptinentib9: ad eo edoct9
 est. **S**alomone dormiere docuit
 ds sapiam. **S**ps scus locutus e in
 pphetis. **A**d doctrina euagelica spe
 cialt ptinet illud: ego ex ore altis
 simi pdn. et iustia xxiiii. **D**octrina
 applica q stat ee spus sc. **S**pus ei
 scus sup **a** aplos descendit: eos
 de idocis doctos fecit. actum scdo.
Paul9 uo dt se no ab hoie didisse
 euaglm. sed p dmi reuelacione: ad
 galathas p. **J**oham usd i exilio
 posito. in ista ecclie a deo reuelata
 sut. **D**octrine sacre quent illud ca.
 xxiiii: ego quasi fluius docui et
 q aqueduct9 de paradiso exui. **S**er
 sola extellit septua sac alias sep
 tuas auctoritate: sed etia utilitate
 taq dina. **Y**saye xlvi. **E**go ds
 tuus. docens te utilia. **S**apie viii.
Bobrietate et iusticia docet: et
 prudentia et uirtute: quib9 nichil
 utilius est: hac uita hoibo. **A**d re
 perancia respu bonoz t palu. q
 sut minima bona: dispoit medita
 minoz et etnoz bonoz q st mag
 bona. **G**regorio. **V**ilestut t palia:

cū considerant eterna. Ad eandē
teperantia. disponit meditari:
q̄ bona temporalia committunt mala
culpe. Qui enim diues fuit: nō
est inuicis adducto. Et sūt ipe-
dimentū bonorū gr̄e: et difficulta-
te faciūt pueniēdi ad bonū gl̄e.
Ad paciam et alias ptes fecitū
dms. disponit meditari dñice
passiois. et multiplicis utilitatis
tribulatiōnū. et futurorū malorū q̄
sūt p̄ trāsitoris malis euadunt:
et p̄m̄ meditatio. **Gregorius.**
Consideratō p̄m̄ inuicem vni
flagelli. Ad rōnos vni? Nō sūt
q̄digne passioēs huius t̄pis: ad fu-
turā gl̄am. q̄ reuelabit̄ i nob. Ad
hūilitatē et obediām: disponit me-
ditatio hūilitatis et obediē xp̄i. Ad
hoc specialit̄ monet nos ap̄ls creō
xp̄i ad phillipen̄ h̄. Hoc senti-
te de uob: q̄d et i xp̄o ih̄u. Et sub-
dit: exinamuit̄ s̄ semetip̄m:
s̄c̄s obediens usq̄ ad mortē.
Aug. Medicina tūoris hominis:
ē hūilitas xp̄i. Erubescat hō esse
sup̄b: q̄ hūilis s̄c̄s ed̄. **Unde**
Remittite fr̄es: xp̄s ne p̄det obe-
diētiā: p̄didit uitā. Ad opa pie-
tatis disponit meditari. q̄ paup̄ cor-
poris xp̄i mēbrū sūt. et q̄ xp̄s re-
putat sibi fieri. q̄d paup̄i sūt: et q̄
i tremendo iudicio specialit̄ de
opibus pietatis discrepat̄ sūt faciēda.
De ordine caritatis.

Caritas est: opibus
ceterorū iūctū. bonita-
tem p̄uidet: p̄t̄ si possit. Et
attendenda ē dilō dei in nobis.
ostensione amoris: quē d̄s con-
tribuit nobis. Sicut enim ignis nō
melius accendit̄ q̄ igne: ita nec
amor melius q̄ amore. **P̄t̄**
da etiā est dei dilō lignis b̄n-
ficioz d̄m̄: et ḡn̄aliū et sp̄c̄a-
liū. q̄ a deo recipim̄. et ḡn̄ue
recipim̄: ut ex seruēt̄ dei ad̄
habudācia opm̄ p̄s̄e bonitatis
p̄cedat: ita ut i nob locū nō
habeat pigritia ul̄ negligē-
tia. ul̄ fastidiū: nec amor uane
laudis ul̄ uane gl̄e. ul̄ trem-
emolūmēt̄. caritati op̄ p̄ri-
piat̄ et sibi usurpet. **De ordine**
hūilitatis.
Hūilitas si homo passus
sit ruina. ut repacōm̄ intendat̄
si desit gr̄a. ut locū ei p̄uidat̄:
si im̄near̄ ruina. ut ip̄a se op-
ponat: et ut edificatō sp̄uali sta-
bile fūdamētū ponat. **Unde**
Sola uirtus hūilitatis: lese ē re-
pacō caritatis. Hūilitas p̄t̄ore ad
nichilū adducit: ut se nichil repu-
tet̄ i ualore et uirtute. Ex hoc
nichilo fit recreatio: sicut ex nich-
ilo simplicit̄ facta est c̄atio. Hoc
nō ignoebat dauid: q̄ ait cor
contritū et hūiliatū. d̄s nō despi-
cies. Qui etiā ait: **For mundū.**

crea in me deus. Creatio mundi
 coedit: est factio ex nichilo hūilita-
 tis. Hūilitas q̄ cor euacuat: locū
 gr̄e p̄parat. **Iacobini** et p̄ma p̄t̄
 quō. Hūilib; dō dat gr̄am. **Orato**
 r̄gū m̄p̄ uasa uacua replet hely-
 seus. Nō patit̄ natū uacū. q̄n̄
 illud īpleat: nec gr̄a cor hūile
 q̄n̄ illi se īfudat. Hūilitas non
 sola ē gr̄a: sed etiā receptaculū
 gr̄arū. Hūilitas gr̄am haurit:
 ut uas īclinatū. **Eccl̄asticā** xij.
 Hūiliare deo et exspecta manū
 ei; manū m̄p̄ largiente. **Bn̄**
 ardo loquēs de illo ūbo. ecce an-
 cilla d̄m̄. **De** p̄ solet esse d̄ine
 gr̄e fūliais hūilitas. Hūilitas
 ergo reparat: ut sedes gr̄e p̄pa-
 ret. **Ruine** imminēt subueit hūi-
 litas: q̄ sc̄dm̄ **binardū**: oī r̄dis-
 ferent̄ p̄sone. hūilitas ē quodā
 tr̄is fortitudis. a facie īm̄m̄.
Augustinū. **Doly** uinat q̄ de se
 p̄sūt: soly uinat q̄ de se nō
 p̄sūt. Hūilitas ideo **fūphar**
 q̄ dō īca p̄gnat. **De** hūilib; dō
 attribuit gl̄am. q̄ ē de uictoria:
 et idō p̄ **oseph** sup̄ eū ē p̄gnā.
 eiusdē etiā ē p̄gnā. et gl̄a de
 p̄gne uictoria. **Dō** apud eū ē
 rex gl̄e: et idō ē ei d̄ns ūtutū.
 ūtutē ei osferēs. **In** p̄. **Quō** ū-
 tutū ip̄e ē rex gl̄e. Hūilitas ī
 fudamēto sp̄ualis edificij stabi-
 litatē p̄uidet. **Bn̄ardū** ī libro

de cōsideratione. **Ut** tū quoddā bonū
 ac stabile fudamētū: hūilitas. **De**
 si mutet illa: ūtutū aggregat. nō
 n̄ ruina est. **Augo**. **Hoguis** magnā
 fabricā construe celsitudis: de fuda-
 mento cogit hūilitatis. **De ordinaōe**
Siquē de ordine **timoris d̄m̄**
 timoris d̄m̄ ad ceteras ūtutes.
 que sp̄s sc̄s poit̄ p̄ncipiū et ra-
 dice sup̄ie: p̄ubioz p̄mo. **Timor** d̄m̄
 p̄ncipiū sapie. **Eccl̄asticā** p̄mo. **Radicē**
 sapie. timē deū. **Et** nōndū q̄ cū sa-
 pientia sit. sapore ūtutū adita stā:
 duo p̄met̄ ad sapiām: agnō et
 affectio. **Or̄itū** ad agnōnē. timor
 ē p̄ncipiū sapie. **P̄mo** q̄ mudat
 cor: iuxta illud eccl̄asticā p̄. **Timor**
 d̄m̄ expellit p̄cām. **Rudando** nō
 cor: facit ordm̄ cordis vidē clarus.
Binardo. **Amor** oculo. ūtas patz.
Verō q̄ cū sit fuga mali. fugit et
 cauet errore: q̄ ē malū rōis. **Homo**
 timorato nō leuē credit: qd̄ a rōne
 accipit: sed diligēt̄ illud examinat.
T̄o. q̄ cū repellat oīnē negligē-
 ciā. sc̄dm̄ id eccl̄asticā v̄. qui timet
 deū nichil negligit: cauet negligē-
 ciām ī studio. et p̄ diligēs studuit
 sapiā p̄ficiat. **Quarto** q̄ timorē
 sup̄bie expellit: q̄ suscepiōnē sapie
 īpedit: et hūilitatē introducit q̄ ad
 sapiām disponit. **Bn̄ardū**. **Duplo**
 oculo ūtas nō uidet. **P̄ubioz** r̄.
Ubi hūilitas. ibi sapiā. **Or̄itū** ad
 sapore. timor est p̄ncipiū sapie:

q̄a est p̄ma affc̄o. p̄mo em̄ optet
aīe desp̄re mala: ut post ei sapiat
bona. Bernardus. B̄n̄ n̄cū sapiētī
mor̄ d̄m̄: q̄ tūc d̄s p̄mo aīe sapit:
cū eā affiat ad timendū: nō cū
struit ad sciendū. Timor ceteras v̄tu-
tes p̄uifiat: opa ear̄ struat: si q̄d
mali t̄is iuenit: f̄at illud corrigi.
Itā tuta p̄tinetat: Job ix. Verebar
oīa opa mea. Habūdācia bonoz
opm̄ illis p̄curat: S̄c̄stici xv. Qui
timet d̄m̄ faciet bona. Eiusd̄ xl.
Timor d̄m̄ sicut p̄adys b̄ndictōis.
Qui h̄ timorē d̄m̄. s̄p̄ timet ne
faciat parū: plus diligit habūdāc̄
q̄m̄ desic̄. D̄m̄ uerū ē illud eccl̄a
xl. Itimorē d̄m̄ nō ē minoratō. E-
iusd̄ xix. Timor d̄m̄ ī plenitudīe
cōmorabit. Timor etiā ceteras v̄tutes
q̄suat: H̄c̄o. i. replis. Timor v̄tutū
custos est: securitas ad lapsū facilis.
Timor v̄tutes q̄mittit ne euanescat.
S̄c̄stici xxviii. N̄q̄ te timorē re-
tūis ī timorē d̄m̄: cito subūter dom̄
tua. Timor declinat p̄cula. q̄d multū
ualet ad q̄seruacōnē. P̄ubioz xv.
In timorē d̄m̄ declinat a malo. **Ad
religiosū d̄s ī desiderio h̄c̄e manē ī mō:**
Siquis de ordinarōe aī ^{asterō cū}
repp̄ū loq̄r. Ad q̄d p̄o p̄tinet:
ut is qui ī religione ē. nō leuēt ue-
lit de monastio egredi. N̄c̄anē ī
monastio ī desiderio habeat: eīd̄i
uō ī paciā: n̄ obediā ul̄ caritas ul̄
pietas. hoc req̄rat. D̄m̄ religiosi
distursi p̄ mūdū sine n̄c̄itate. nec
deo placet: nec ip̄m̄ decet: nec ei se-
cur̄ est. Ad p̄mū p̄tinet illud ih̄eme

v̄m̄: dilexit mouē pedes suos
et nō quieuit et d̄m̄ placuit. **non**
bilis vitū religiosū decet: q̄ ē
quasi q̄dā ymago et̄ntatis. **Ben̄**
D̄m̄ argumētū mētis q̄p̄oste
erystio: posse q̄st̄e et serū morā.
D̄m̄ religiosi q̄ ī claustr̄ manē nō
p̄t: frequēt ī mūdū p̄clit. **Be-**
met dū mansit ī iher̄m̄ vitū: p̄-
q̄m̄ exiuit de iher̄m̄ occis̄ ē: t̄is
regū h̄. Et d̄ma filia iacob eḡsa
curiose. ut videt muliēs regiois
illius. raptā est et corrupta: ge-
nes̄ xxxij. D̄ma rōne sexus
īf̄m̄. siḡfiat claustrale. mente
īf̄m̄: q̄ de claustr̄o egrediens.
dū mūdū q̄cupisabilia curiose q̄-
sidoat: amox̄ eoz̄ rapit et corrup-
pit. **P̄stis** ex aqua posita nō diu
viuit: **ysayē l.** cōputrescit p̄f-
tes sine aqua et morient̄ ī siti.
Claustralis dū ē ī claustr̄ b̄n̄ or-
dinato. habz̄ ūba sacre s̄c̄pt̄e:
quibz̄ iuta sp̄ualis ip̄ius q̄suat.
Lū aut̄ dist̄r̄ p̄ mūdū. a q̄ ista
mutat̄ ī s̄ḡuēz̄. s̄z̄ ūba s̄clara:
et sic occidit. **Corrupt** em̄ bonoz
mox̄es. colloq̄a p̄raua. **P̄ma** ad
corrupt̄i xv. **Abel** eḡressus ī
agrū occis̄ est: **genes̄ iij.** **Sile**
accidit ī claustrali īnocencia: de
quibz̄ a claustr̄o egredienti.
Claustrales inquieti sūt s̄p̄d̄a
er̄tancia: de quibz̄ legit̄ ī cano-
nica uide. **S̄p̄d̄a** uō ista er̄tancia.
aliqui sūt s̄p̄d̄a cadencia: postq̄
disturbando p̄ mūdū. delinq̄.

mūdams assueuerit. et asspitus
 religionis eius diffuetudine uicē
 redentes ad claustrū. claustrulis
 uite asspitatē sustine nō pnt: et
 apostate fiūt. **N**athā xym. **U**a
 dent stelle de celo. **S**tella de celo
 cadit: cū claustralis celestē cōiūsa
 tionē deserēs. ad stlm̄ redit. **C**e
 ius ab archa egressus. ad archā
 nō ē reuēsus. **g**enes viij. cadaue
 ribus em̄ est illectus. **H**ic claus
 trales p̄ mūdū dīferentes: ali
 qñ amore carnaliū deliciaz re
 tinent. **C**laustales mūdō fami
 liates. sūt sicut aues ciuitaten
 ses: q̄ facile capiūt. **U**no religio
 so expedit nō solū ea q̄ mūdū sūt
 relinque: sed etiā obliuiscā. **A**d
 phillipen̄ m̄. **Q**ue retro sunt
 obliuiscēs. **B**eneca. **D**e am̄
 possis contine. p̄mū corpis tui
 fugā siste: deinde q̄tinuata re
 media pl̄mūpsūt. **I**ntrūpen
 da nō ē quies. et uite p̄cis obli
 uio: siue aures assuescē sanioibz
 ūbis. **Q**uocūq̄ p̄cessis. in ip̄o
 tñsitiū q̄ renouēt cupiditates su
 as ē occurrēt. **A**d q̄tudine mo
 net apl̄us p̄ma ad thessalōitēs
 m̄. **R**ogamus fr̄es. ut opam de
 tis. ut quieti sitis. **I**tē h̄ ad thes
 salom̄enses m̄. **S**citis quēadmo
 dū opteat p̄mittā uos: qm̄ nō
 ī quieti fuim̄ m̄ uos. **N**axie
 optet nouicios eē q̄etos: et non

aito egredi de monastio. **B**enem.
 Subducendus est ip̄o tener animus.
 et parū tenax recti. **L**uce ultimo.
 Sedete ī ciuitate donec iduam̄ ū
 tute ex alto. **F**rodi nō legit de p̄e
 moysi: q̄ uidit eū elegante. et ab
 stondit. **S**apiens. **A**stendi h̄c
 legē natā fecit: ut maiora aualia.
 uisibz parentē diuitis cōtinē:
 sic mltū ualeat ad hoc q̄ claustral
 p̄ficiat: si claustrō diu morē ante
 qm̄ exeat. **D**e ordinaōe ā q̄tū ad
Ordinandy locū orōis. **S**a.
 est am̄ resp̄tū locoz **xij.**
 monasterij. **O**rdinandy est q̄tū
 ad locū orōis: locū coarctōis. re
 fectōis. dormitiōis. locutiōis. **A**d p̄
 mā ordinaōne p̄tinet: ut is qui
 ī religione est. ad locū orōis mag
 nū amōre habeat: et ei reueren
 cia ^{m̄} exhibeat. **A**maē debet locū illū
 tam̄ domū pat̄ celestis. ubi ab
 ip̄o beneficia recipim̄. **L**ocū est
 eruditiōis. locū p̄pitiōis: locū ī sign.
 locū dñi solaci. **I**gnōis ibi erud̄:
 nō solū exterior ex eruditiōe p̄ doc
 tores ecclie: sed etiā dñi ī p̄pitiōe.
Vsaye h̄. **D**enue astendam̄ ad
 mōtē dñi. ⁊ ad domū dei iacob: et
 docebit nos uias suas. **U**nde est h̄ia
 m̄ q̄silat: reuerendū ē ad dñū. in
 loco orōis. **S**cdo p̄ alipomēnon
 xx. **U**nde ignoramus qd̄ agē debeamus:
 hoc q̄silat habem̄ residui: ut oculos
 n̄ros ad te dirigamus. **P**at̄ ibi ve
 mā suscipit: qd̄ designatū ē in

ppinatio. qd uoluit dñs fieri in
tabernaculo: erodi rrv. In ps. Sus-
cepimus dñs in mām tuā in medio templi
tui. Ad locū illū refugē debēt. qui
ab hoste inuisibili fortit̄ spūgnat̄:
sicut tpe guerre. hoīes refugūt
ad munitōnes. **P**ubior rrv. Tur-
ris fortitudis fortissima nomen dñi:
ad ipm̄ erit iustus et exaltabit̄:
altior em̄ et potentior hosti effiat̄.
Terribilis ē locū iste aut iacob. de
loco ubi domus dei cāt edificanda:
genes rrv. **T**erribilis t̄p̄ demo-
nib9. **L**ocū solam̄ ē ei qui expectat
solacōne isrl̄: qua solacōne idig-
no est. qui sectat̄ solacōne estu s̄
solacōne carnale. In templo rece-
pit symeon solacōne: luce s̄ dō.
Ad cedmācōne istā p̄tinet̄ tur̄ claus-
tralis ad locū orōis libent̄ ueniat̄:
tūctus recedat̄: et horis statutis
illuc ueniē nō differat̄. an̄ q̄pleti-
onē officij sine necessitate nō creat̄.
Ad locū orōis spūs s̄tus claustrale
adducat̄: spūs malignus an̄ t̄p̄
eū educat̄. **S**ymeon uenit̄ in spū
in templo: luce nō. **L**egit̄ s̄ dō libro dy-
alogoz. q̄ quidā monach9 eāt in
quodā monastio a b̄o benedicto
cōstructo: q̄ ad orōne suā nō po-
teat̄: sed mor ut se fr̄es ad orōis
studium ictmasset̄. egrediebāt̄ fo-
ras. **C**ūq̄ b̄s b̄ndict9 uenisset̄ in
illud monastium: et cōstitutū hora.
expleta psalmodia. fr̄es sese in
orōem dedissent: aspexit vir s̄s.
q̄ eūdē mōchū. qui manet̄ in orōne

nō poteat̄: quidā niger puul9.
p̄ uestimēti s̄mbayā foras the-
bat̄: cui9 spēm dyabol9 assūp-
serat̄. **A**d amandū locū orōis
monem̄ exēplo saluatoris: qm̄
ueniebat̄ in iherlm̄. p̄mo ibat̄ ad
templū. **M**athei rrv. **I**ngress9 ue-
bem̄ p̄mo templū adyt̄. **G**losa.
Dans formam religionis. **C**risost9.
Pat̄ eāt boni filij: ut ueniens
p̄mo ad domū curret̄ p̄ns. **R**e-
cedentib9 p̄ntib9 ip̄e in templo re-
mansit̄: et mater q̄ querenti
de hoc ait̄. **Q**uid est qd me q̄re-
batis: **P**rescibatis q̄ in h̄is que
p̄ns mei sūt. optet me esse. **De**
reuerencia loco orōis exhibenda.

Loco orōis magna est
exhibenda reuerencia.
Non legim9 xp̄m̄ in uita ista tā-
tam̄ inā p̄ zelū ostendisse. q̄ntā
ōndit̄: cū uidit̄ q̄ templo debuit
reuerencia nō exhibebat̄. **I**oh̄s
nō et mathei rrv. **C**ur̄ in plebū
ē illud p̄s: zelus domus tue co-
medit̄ me. **N**ullus de causis
exhibenda ē reuēncia loco orōis.
Pmo q̄ a deo inhabitat̄. **E**rodi
rrv. **f**aciāt̄ in scuarū: et ha-
bitabo in medio eoz. **I**n ps. **B**asi-
cauit tabernaculū suū altissim9:
d̄s in medio ei9. s̄ manet̄. **A**po-
calyps rrv. **H**ec tabernaculū di-
cū hoīb9 et habitabit̄ cū eis.
Postq̄ iacob p̄p̄ndit̄ dñm̄ esse

In loco ubi dormiunt: expaulet
 aut: Quia terribilis est locus iste. Non
 solum terribilis hominibus et hostibus
 invisibilibus: sed etiam omnibus ingre-
 dientibus: maiestas enim dei inhabi-
 tans. timore reverentiae debet eis
 scire. Sed quod ab angelis frequen-
 ter: Unde iacob vidit angelos
 ascendentes et descendentes in loco:
 ubi domus dei erat edificanda. Spe-
 culum dicitur sancti: angelos ad se cum
 missa celebrat. Gregorius. Non si-
 delium dubium habere possit: in ipsa
 ymolationis hora ad sacerdotis voce
 celos aperiri: atque in illo ihesu christi mi-
 nisterio, angelorum choros adesse: sumis
 yma socialis eterna celestibus iungi.
 Si reverentia exhibenda fuit loco
 ubi angelus apparuit: ioseph: quanto
 magis exhibenda est loco orationis: qui
 ab angelo frequenter: ioseph quanto.
 Solue calciammetum de pedibus tuis:
 locus enim in quo stas. sanctus est. Scio
 propter sanctos. ad quos honorem dedicatum
 est. Deo propter sacra que ibi geruntur:
 ut sunt sanctorum reliquie. Deo propter
 opera excellentia que ibi aguntur: Deo
 propter dei beneficia que ibi recipiuntur.
 Deo propter sanctitatem: quam in dedi-
 catione suscepit. **Principium reverentia**

H Reverentia ad dictam reverentiam.
 loco orationis exhibenda:
 quibus pertinet. Primum est: ut que aspectus
 debet in aspectum dei: cordis puritate
 prouideat. Secundum est: ut quantum potest
 dei offensam ibi caueat. Tertium est:
 ut a ceteris cogitationibus et affectibus

tionibus cor expediat. Quartum. ut
 eterna opera ibi non agant. Quintum
 ut disciplina omnimodo cantando
 et psallendo ibi seruet. Necessaria
 est puritas visus religioso: ut sanctus
 ante sanctum astat: et immaculatus ante
 immaculatum. Imendum est illud.
 quod per se et maxime displicet deo scilicet
 peccatum: ante aspectum dei habere. Abatur
 primo. Audi sunt oculi tui. ut non
 videas malum: et ad iniquitatem
 aspectus non poteris. Ad ephesios 1.
 Elegit nos deus. ut eum sancti et im-
 maculati in aspectum ipsius. De con-
 trario querit dominus ysaya lxv.
 Plus qui ad iracundiam prouocat
 me: ante faciem meam semper. Ad cor-
 dis puritatem multum ualeat: si fuit
 dei in speculo scripturae sacre. faciem
 autem sue frequenter inprobrat: et ad
 lauacrum confessionis frequenter
 retrahit: fuit lauacrum ante taberna-
 culum. specula habebat: in quibus ipsius
 in tabernaculo. maculas suas uide-
 tes. eas lauabat. Gregorius. Spe-
 cula sunt dei precepta. in quibus autem sepe
 sepe aspiciunt: et si qua in eis sunt
 feditates deprehendunt. Sicut
 vi. Oculi eius sicut colube super
 uulos aquarum: que lacte sunt lote. Lacta
 lota est anima: candorem lactem habens.
 Theodosius. Impossibile est quem deo
 placeat: qui quod ei placeat ignorat.
 fieri potest ut obsequendi uota offen-
 dat quis: si quomodo obsequi debeat
 ante non didicit. frequenteranda est.

confessio: ut pietatis cordis habeat.
Bernardus in epistolis. Audi cui places.
anima vni places: anima confessionis.
si affectus deorum: confessioni iungit
deorum. In psalmo. Confessio est pulchritudo
in conspectu eius. Modum confitendi
ostendit Bernardus dicens. Omne quod
remordet conscientiam: confite humiliter
pure et fideliter. Ad humilitatem pertinet:
ut culpam tuam. et tibi que
commisit. et tibi que commisit. humiliter
recognoscas: et miserum statum
ad quem te peccatum adduxit agnoscas:
et ut intelligens quantum di gratia
sunt nutrita. ea desideres et gratias.
Adduxit te peccatum ad nihilum. In
psalmo. Ad nihilum redactum sum et nesci
ui. Ad nihilum respice: quantum ad ualorem
et uirtutem. Inuenit enim. Quam
uile facta es. nimis: iterum uias
tuas. Humilitas uas cordis inclinat:
ut gratiam dei recipiat. In psalmo.
Hoc conuictum et humiliatum deus non
despicies. Pura debet esse confessio
sine falsitatis admixtione: sine
peccati defensione: sine sui excusa-
tione uel commendatione: sine al-
terius maliciosa accusatione: sine
corrupta intentione. Ad fidelitatem
pertinet: quod is qui confitetur: fide-
liter negotium dei agat: peccata sua
manifestans ad dei gloriam. et sui con-
fusione. Est enim confitens adducens
gloriam. In psalmo. Dixi confitebor adu-
sum me iustitiam meam domino. et tu
reversisti contra me. Ad fidelitatem etiam

pertinet: ut de effectu et utilitate
sacramenti uerum fide habeat.
Cordis puritate requiritur: et oratio
et dei laudatio. Multum ualeat
cordis puritas ad hoc: ut oratio
exaudiat. In psalmo. Iniquitate si as-
perum in corde meo: non exaudiet
dominus. Glosa. Puritas orationis audi:
Oratio pura. celum intrat et peruenit
penetrat. Vnde super illud psalmi. In-
traret oratio mea in conspectum tuum: dicit
glosa. Utus magna pure orationis
hic notatur: quod quasi quedam puritas
ad deum intrat. et mandatum per-
agit: quo caro peccatrice nequit.
Aliud est de oratione non pura. Apo-
calypsis 17. Non intrabit in eam
aliquid commixtum. Laudatio etiam
diuina puritate requiritur. Item
17. Non est speciosa laus in
ore peccatoris. In psalmo. Peccatori autem
dixit deus. quare tu enarras ius-
ticias meas. Laudatio si prede-
cora: deo est iocunda. In psalmo.
Deo meo iocunda sit decoraque
laudatio. Deo laudatio est ange-
lica operatio: unde angelum puri-
tate requirit. Bernardus loquens
de celesti ciuitate. Fius operatio
et assidua dei laudatio. In psalmo.
Huius qui habitant in domo tua domine:
in ista scilicet laudabunt te. Opera-
tio ista deum honorificat: sicut
illud. sacrificium laudis honori-
ficabit me: si tamen ipsa non sit
Thonorata. Inhonorat: quod ab
ore polluto egreditur. Sicut dicitur.

n. **P**rospice in facie tua. sonet
 uox tua in auribus meis: uox enim
 tua dulcis et facies tua delectat.
Si delectata est facies: uox est dulcis.
Nultum cauenda est offensa dei
 loco orationis. **V**alde enim presertim ibi
 puotat dei gratia: ubi recipimus
 eius misericordiam: ubi committit dei offe-
 sam: ubi recipimus eius gratiam.
Valde culpabilis est qui regni glorie.
 loco glorie gratiam non timet
 i ferre. **L**ocus glorie est locus orationis
 secundum illud psalmum: domine dilexi delectationem
 domus tue. et locum habitationis
 glorie tue. **L**ocus glorie dicitur: quia talis
 debet esse. ut ad gloriam dei cedat.
Debet regere glorie habitacionem
 gloriosi habere. **T**ercio regni gratia. **N**ihil
 est in templo dei. quod non auro
 tegeret. **I**tem locus glorie dicitur: quia
 beneficia dei ibi recipiuntur. per que
 apparet deus gloriosus. **I**tem opera ibi a-
 gere debemus que deum glorificentur:
 ut est oratio. adoratio. precationes nostras
 confessio: dei laudatio. **C**onsueue-
 runt pauperes multum secundum facultate
 te honorare personas sublimes:
 cum ad eos declinant. **N**ultum dei
 maiestas a nobis glorificanda
 est: que ad utilitatem nostram do-
 minum dignatur eligere. in qua nobis
 cohabitet: ubi hoc uermulo ui-
 let: quod deus cum eo habitare uult. **C**on-
 expediendum est a frenis cogita-
 tionibus et affectionibus. **E**xodi

in. **S**olue calciamentum de pedi-
 bus tuis: locus enim in quo stas. tibi
 sanctus est. **B**ernardus. **C**um ad orandum
 siue ad psallendum in ecclesia intrave-
 ris: fluctuantium cogitationum tu-
 multum extus relinque. curam omnium
 exteriorum penitus obliuiscere: ut soli
 deo possis uacare. **F**ieri non potest: ut
 cum deo loqueris: qui cum toto mundo
 eam tacens fabulat. **I**ntende ergo
 illi qui intendit tibi: audi illum loquentem
 tibi: ut ipse exaudiat te loquentem si-
 bi. **C**auendum est: ne in loco orationis
 opera terrena agantur. **A**ugustinus. **I**n ora-
 torio nemo aliquid agat nisi ad quod
 sanctum est: ubi et nomen accepit.
Legitur mathei 21. quod saluator non
 permittit uas per templum transierit
 ad disciplinam ~~et~~ cantando
 et psallendo suanda ~~et~~ pti-
 nent ea. que tangit bernardus super
 cantica hinc uerbis. **I**mmolantes
 hostiam laudis et reddentes uota
 mentis de die in diem: curemus omni uigila-
 tia iugiter sensu ~~sensu~~ visu. assensu
 sensu. exultacione affectui. gratia
 te exultacione: humilitate gratia li-
 bertate humilitati. **S**ensu iugendose
 visu. et psalmorum intelligentia cum
 attentione. placidus uocis. **Q**ui super
 illud psalmum. psallite sapienter. dicit
 glossa **N**emo sapienter facit. quod non
 intelligit. **B**ernardus. **L**ibus est ore psal-
 tmus in corde sapit: non negligat
 animam illam terre de rebus intelligen-
 cie: ne si forte integra gloriatur:

frustretur palatū dulciore sapore
 sup mel et fauū. **Itē** uigendū
 est affectu sensu. In libro de ci-
 ta solutaia. **Quā** intelliges
 dauid: donec experientia ipsos
 psalmos idueris affectu. Da-
 uid intelligit in illo psalmo. dñe
 ne in furore tuo: qui affectu timo-
 ris inducit: ut ad intuitū illius
 furoris que in die illa dñs exerebit
 contremiscat. **Ihco9.** Quociens
 illa die cogito: toto corde cont-
 nisco. Dauid intelligit in illo psal-
 mo. dñs iudiciū tuū regi da: q
 distributionē extēni iudicij timet:
 et ad saluatoreē amiceē magnū
 habz. **Duplici** em affcū dauid
 poterat itatū ad illud petendū:
 s; **timore** dāpnacōis. et aōe
 salutis. **Itē** exultatō uigenda ē
 affectu. **Ihco9.** Melior ē quāq
 psalmos cantatō cū cordis piū-
 tate ac sentent. ac spūali hilarita-
 te: q psalterij modulacō cū anxi-
 tate cordis atq tristitia. **Itē** q le-
 uitas solet comitū exultacōi: uigē-
 da est gūitas exultacōi. **Dauid.**
In iplo graui laudabo te. **Et** quia
 hoies gūes solent cōtēpnē homies
 leues. ul de gūitate sua uanā glā
 querē: ideo hūilitas uigenda est
 grauitati. **Itē** qā hūilitate quāp se-
 quitur pusillitas. uigenda etiā est
 hūilitati libertas: que est cū cor-
 dilatū ē habūdācia grē: ut me-
 re uolūtūe faciat. qd p dō facit.

Hec ad corinthios. **Ubi** spūs
 dñi. ubi libtas. **Sapiens.** Libtas
 ē potestas uiuendi ut uelis.
 psalmodia debito modo facta
 multū ē fructuosa: cū aduentū
 spūs scti sit pparatua. **Greg9.**
Hor psalmodie cū p itentōne
 cordis agit: p hanc oīpōtenti
 deo ad cor iter pat: ut intente
 menti ul ppherie misteria ul grā
 opūtionis i fudat. **Quarto** re-
 gū in? **Sū** quidā reges uellēt q
 helisea pphetat aut. **Quē**tem
 psalte: et cū psallet exultat est
 spūs ei9 et pphetat. **Dissolucō**
A **In** notū in choro cauēda sit
 q cū uis religioso ubiq
 cauēda sit dissolucō? **Spē**aliē tū
 est ei cauēda in choro: ubi ante
 deū stat: et laudi dñe intendit.
Uñ nū duodecim abusiones
 claustru q a bto bñando assignat:
 dissolucō in choro ponit. **Abusō**
 ille sūt iste. **Pr**elatus negligens.
 discipulus iobediens. iuuenis o-
 ciosus. senex obstinatus. monachus
 curialis. religiosus cauidicus.
 habitus piosus. cibus exquisitus.
 rumor in claustru. lis in capitulo:
 dissolucō in choro. irreuēntia in
 altare. **Dissolucō** in choro multū
 cauēda est: q illa offendit dō.
 cui9 laudi intendit. que ex hoc
 pturbat: offendit frēs. quos
 deuos i pedis: offendit angeli.
 psallentib9 aduerti. q psalmo-
 diam auscultant. **In** psalmo.

puenerit pncipes conuicti psallen-
 tibus. **Santorum vni?** Qui habitus
 totos. amia aufault te. **Bnardi**
 sup cantum. psallentibus dignant
 amisteri angeli solent. **Postea atten-**
 dite angelos cu stans ad orandū
 psallendū: et state cu reuēcia et
 disciplina. **Summū missi i nūspci-**
 ū ppē nos: q hēditate capiamus salu-
 tis. **Deuotionē nrām i sup feruē-**
 grām referūt. **Os suspens officii-**
 ū: quoz sortim' cōsorcū. **Laudē ai-**
 reli cantōibz i corē diuētes: utpo-
 te ciues sctō et domestici dei. **Hoc**
 enī bonū est: tū ppē releuandos
 pūas vite labores: q utiq tolera-
 biliores nob fiūt existētibz i lau-
 de dei: tū qz nil ita pprie quēdā
 i tris repñat habitacōis celestis
 statū. sicut alacritas laudancū de-
 ū. **Idem.** **Os qz habet oculos a-**
 ptos. et vidēt qua cura. quo ue-
 tripudio mēsūt cantantibz: assūt
 orantibz. isūt meditantibz. supst
 quiescentibz: ordmantibz et pro-
 curantibz psūt. **Agnoscut mmmz**
 sugne pntes. cōciues suos: et p
 hys q hēditate capūt salutis solli-
 citi: cōgaudet cōsorciant. i struūt
 ptegrūt. **Ad dissoluōne i choro h-**
 pmet: oculos euagnō: rīp ex de-
 fectu frīs puocaty: incitāt alior
 ad rīp p aspēm ul alit factū: lo-
 cutio iordmata: psūpō cantandi
 aliud qm scptū sit. ul alit q ceteri
 cantāt: nimia uocis exaltatō: mo-
 dularō uocis studiosa et curiosa:
 rephensibil etiā est icantū: dimi-
 nutō uocis fraudulenta. **Oculos.**

euagnō: mentis euagnōne mdi-
 cat. **Hugo de sctō uictore.** **Dūt qdā**
 q mēte uagi. plana parietū pspi-
 cientes plustit: aliud cantāt: alid
 cogitant. **In choro sūt coepe: et in**
 foro mente. **Rusus puocaty ex frīs**
 defcū. signū est tēne malicie: si-
 cut et dolor puocaty ex frīs pfectū.
Qui a rīp vult auē: ab aspai
 frīm. oculos corpales debz colhbē:
 et oculos cordis i deū digē. **Et qd**
 i choro loqm' cū deo. et dei locutōz
 expectamz: cessandū ē ibi ab hūā-
 no colloqō. **Nichil leuē ibi est**
 psūmendū. **Augo.** **Qd nō im scp-**
 tū ē ut cantet: nō cantet. **Lauē-**
 da ē ibi nimia uocis exaltatō.
Relig ē cantū apte qz alte: apd
 deū alte cantat hūillims: cū rāy
 ei9 de celo audiat. **Franci xxxv.**
Oratō hūiliatō se. nubes pene-
 trabit. **Hugo de sctō uictore.** **Timeo**
 ne sicut delcānt i altitudie uocis:
 delcēt etiā elacōne mētis. **Idem.**
Differt musici xpi a musici dy-
 aboli: illa uoce sublimiore icapit:
 hē aut ab hūilliore. **Ille aut: ponā**
 sedē meā ad aq̄lonē. et cō silis
 altissio: xps aut: distate a me qm
 mntis sū et hūilis corde. **Nō des-**
 etiā vīros religiosos studiosa et
 curiosa uocis modularō. nē eis
 expedit: qm ai deuotionē ipedit.
Bnardi. **Sepe uocē meā fregi-**
 ut diuitis cantante: magis delcēta-
 bar i uocis modularōne. q i cor-
 dis apūctōne. **Deus uō cui nō.**

abstondit quiddam illicitum pertrahit: non
queit uocis leuitate. sed cordis pui-
tate. **Pro**ponenda est dulcedo cordis.
dulcedini uocis. **Dulas** est uox illa
ad quam altissima aure sua dignatur
inclinare. **Uox** religioso atepnenda
est delectatio. que est secundum auditum: sicut
et delectationes que sunt secundum alios sen-
sus. **Alla** delectatione frui. studendo
ibi: prope sobrietate non uideri conu-
nire. **Gregorius.** Sic blanda uox
queit: sobria uita deseruit. **Aug.**
Qu accidit ut me amplius cantus
quam res que cantus moueat: penali-
ter me pati prodesse. **Modulatio**
uocis intendentes: ut frequenter potius
uolunt placere hominibus quam deo. **Hugo**
de sancto uictore. **Sunt** alii uoce disso-
luti. qui uocis modulatione glori-
antur: nec tamen gaudent dono gratie. sed etiam
alios spernunt: tumentes elatione:
quanta leuitas uocis. tanta forsitan
et metus: cantant forsitan ut pla-
ceant populo magis quam deo. **Quis**
cantant: non cantant in choro cum maria
sorore moysi: sed in palatio cum he-
rodade. ut placeant discipulis
uel herodi. **Vendentes** et ementes
sunt in templo: uendunt cantandi
gratum. humana ementes gloriam: dig-
ni a templo a saluatore expelli.
Studiosi uocis modulatio ad di-
gloriam potest pertinet: sicut et alia que ad
decore reuera sacrarum studiose sunt.
Infirmis etiam et imperfectis uale potest
ad releuacione laboris presentis uite:
Perfectis etiam uale potest ad alleuand-
ne eorum in contemplatione future iocundi-

tatis: tamen ut frequenter noctua est ipse
cantantibus. et maioris boni impediti-
ua. **Sauenda** est fraudulenta uo-
cis diminutio: qualis est in eis. qui per
se cantantes. cetis sonoris cantant:
cantantes uero cum alijs. sibi parant:
a tota labore se subtrahentes. omnes
psalmodie et cantus super alios re-
linquentes: quod accidit solet hominibus
qui magis uolunt placere hominibus quam
deo: nolunt enim in tanto tota laborare
cum in hoc non appareant hominibus. **Ro-**
du psallendi benedicta ostendit
his uerbis. **Mones** uos dilectissimi
pure semper ac strenue dominum in
laudibus. **Strenue** quidem: ut sic
reuerentia et alacritate domino assista-
tis. **Non** pigri. non somnolenti.
non occidantes. non parcentes uocibus.
non preudentes uerba dimidia. non
integritate transilientes: non fractis et
remissis uocibus. muliebres quidem
balbuciente uoce sonantes: sed uili-
ut dignum est et sonitu et affectu
uocis spiritus sancti deprimentes. **Que** uo-
ut nihil aliud dum psallitis quam quod psal-
litis cogitatis. **Et** solas diuini cogi-
tationes uanas et ociosas: uinui-
de sunt et ille. illa hora et illo loco:
quas officiales fratres pro tota natiuitate
frequenter admittit compellent. **Sed** ut
illa quidem pro se recipere tunc consu-
luerit: que forte paulo ante in claustris
sedentes in codicibus legentis. **ba-**
lubria sunt: sed immane illa in psal-
lendum salubra deuoluitis. **Spus**

em scis illa hora gratia non recipit: quod ad aliud quam debes. neglecto eo ad debes obtuleris. **De irreuerentia**

Sicut in illa caueda iuxta altare cauenda est dissolutio in choro: sic multa cauenda est irreuerentia iuxta altare. Ad exhibenda reuerentia ibi. primo monet presbiter quia sacerdotes et ministri accessuri ad altare faciunt: in ablutione manuum et oris. et ornatu sacrorum uestium. et confessione. Inhibentur est: illotis manibus. et opibus ad mensam regie glie accede. Necessaria est accedentibus puritas manuum ad altare. cum secundum puritate manuum deus retribuat: non secundum pluralitate actionum. Augustinus. Reliqua est spiritualia penitus obmittit: quod in pure tractum. Puritas etiam oris necessaria est. cum hoc membro magis idereus sit in iudicia: et hoc membro sit magis diuino officio deputatum. Tandem etiam innocentie cum ornatu ceterorum utilitas: in ministris ad altare accedentibus debet splendere. Defectus uero si quis adest: humilitate confessionis debet suppleri. Bernardus. Apud deum si quis uis hanc non possimus: quod in multis offendimus omnes: sed nec felle cuiusque in se non nouit abscondita cordis: quoniam magis opera manifesta: nec respice uisus: quam omnipotens est. Ad ergo restat: nisi ad remedia humilitatis tota mente confugeret: quod quod in alio minus habemus de eo supplet. Periculo sum est appropinquare ad

altare absque preparatione: ut figuratum est leuitici xxv. ubi dominus dixit moysi. Loque ad aaron fratrem tuum. ne in tempore ingrediar stans. quod est in uelut coram apparitione quod tegit archa. ut non moriat: quia in nube apparebo super oracula: non heri autem fecerit. Tertia linea uestiet: femoralibus lineis uereda celabit: accinget zona linea: et daram linea sponet capiti. Quarta linea pertinet ad candorem morecie. quod ei est necessaria: ut sit absque ingredime malicie. femoralia linea pertinet ad continentiam: zona linea ad sobrietate. ut sit sine uentris inglutue: adaris linea ad inuicis puritate. Reuerentia etiam requirit scitatus uasorum. quod tractus debet: uisus huius. **R**udam quod fecit uasum leuitici xxv. **U**id huius quod accessit ad ea que offerita sunt: in quo inuidia est: prohibet coram domino. **I**te reuerentia requirit satisfactionem reorum dominorum. **B**erodo regum huius. **I**nterfectus est oza tangens archam. **C**ausa huius dicitur: hebrei fuisse opinote pudenti cum propria uoce dormieat. **S**i temeritate illa sic puniunt dominus: quanta pena digni sunt. **Q**uod in reuerentia ad dominum corpus accedit: cuius archa fuit figura. **H**erodi rex. **S**acerdotes qui accedunt ad dominum satisfient: ne percuciant eos. **I**te reuerentia requirit misterium angelorum: qui ministris ecclesie in altaris misterio associant. **S**u contraria.

iuxta se poita f magis fiat mai⁹ p⁹
festa: magis decens e ipuritas
mistror ecclie. puitati angelor p
fenciu copam. **R**oxie cauenda e
irreuecia hys q corpus dñicu
sūt acceptu. **L**egit^r i lib⁹ pascasij:
p qcuq; idigne couant: n bñitas
xpi. cuius iudicio oia pendent: gla
diu suspendet: et tyale morte.
ut peniteat mouet: ab angelis
ad hoc poitis pimeret. **I**reue
renca ista nō solū i futō: pētia
i pñti puit: nō post illud pma
ad corinth⁹ xj. q manducat & bibit
idigne. iudiciu sibi manducat
et bibit: subdit: **I**deo int uos
multi ifim et i bealles. & dormi
ut multi. **G**losa. **I**nfim febeib9
et alijs i similitib9: et i bealles
longa sualitudine: et dormiūt:
mouūt^r morte tyali. **I**reuecia
ista opat pñs crucifigenciu xpm.
In eode. **Q**uicūq; manducauit
pane et bibit calice dñi idig
ne. reus eū corpus & sanguis dñi.
Ambrosij. **R**oxis xpi pena da
bit: r ac si xpm occidat pimeret.
De ordinaōne pñmēte ad locū coarctōis
Item **de ordinaōne pñmēte**
Siquē de ordinaōne pñmē
te ad locū coarctōis. **A**d
hanc ordinaōne pñmo pñmet: ut
is qui i religione est: coarctōne
miltū diligit. **R**ultū amanda e
coarctio ecclā ab eo q est i pñlo: p
amplis ab eo qui e i claustro. **Q**ua
druplici rōne amanda a qcuq;

hoie. **P**ma est: qā coarctabilitas
distinguit int homie malū et
dyabolū. **H**ō mal9 dū est i hac
uita mortali. susceptibil e coarct
tione: dyabol9 nō. **U**n i coarcti
bilitas multū assimilat homie
dyabolo: scdm illud ecclā xij.
Qui odit coarctōne: uestigiū
e pñois. **D**icit uestigiū ualde
sile e pedi: sic q odit coarctōis
ualde silis est dyabolo. q anto
nomatue dī pñois. **S**eda rō e:
qā coarctio ualde congruit loco
i quo sum9. **I**n celo nō h9 coarctō
locū: cū nulla sit ibi pñ coe
ruptio. **I**n ifno uō nō e possi
bilis coarctio: lus sit ibi mltā
pñ coarctio. **S**ed i hac ualle
tmserie e et pñ coarctio: et pos
sibilis e coarctio. **A**d hoc posur
dō homie i hoc loco: ut subū
ga discipline dñe uiuet: et
mala sua ibi coarctet. **C**oarcti
bilitas e maximū bonū pñois
uite: ul de marib. **H**oc bono
amotō: bonū eēt pñois si na
tus nō fuisset: melis eēt ei cō
cane qm homie. **T**cia rō est:
q coarctio multū e utilis. **I**gn
coarctiois fructifca est: nō sig
nificata e p uigā illā q pculit
flores et amigdala. nūmē xij.
Prib9 xxvne. **R**elhoe e mā
festa coarctio: q amor abstō
ditio. **I**usde xxix. **I**gn atq;
coarctio. **E**duat sapiām. **S**eda
rō est: q defectus coarctiois.

ualde est noxius et pialosus.
Ubi deest correctio: habundat
 peccata corruptio. **U**n q odit cor
 rectione: amare videt corrup
 tionem. **P**roea q hic no corrigi
 i fuit dampnat. **F**rodi m?
Picat moyses vgn: et usa e
 i colubau. **N**oluber occidit vgn
 no. **P**ubioz xxij? **S**i p uissis
 eu vgn. no moiet. **V**gn correc
 tiois i colubeu utit: qz qui no
 corrigi hic: i fuit a serpentibz
 i finalibz cruciabit. **P**ubioz xv?
Qui i reparationes odit moiet.
Staficia xix? **Q** odit correctione
 minuet uita: et uita natez u
 tu gre. **P**ubioz xxix? **V**io qui
 corripiente se dua teruice cotep
 nit: repentino supueiet i teit.
Amoz coriois. signu sapie. **P**
 ubioz ix? **V**ir prudens et discipli
 natus. no minabit coertus. **I**ro
 tratio. odii coriois. signu e i si
 pietie. **P**ubioz xij? **Q** uodit
 icparationes i sapiens e. **I**nsipies.
 coriois gram reputat i uiria
 et cotunnelia: ideo uoles ei vi
 rem redde. si pt diffamare eu.
Eusde ix? **Q** arguit ipiu: sibi
 macula gnar. **S**pealit amada
 e correctio ab eo q e i religione.
Religioem locu e correctionis.
Ad hoc ho i gredit ea: ut mala
 sua ibi corrigat. **I**ncorrigibili
 tas est specialis causa quae

aliquis a religione e expellen
 dus: qn is culpas no timet con
 mite. et pena recusat ferre. **G**ra
 ualde nocua ei q est i religione
 est h: q bn se habeat ad corioz.
Que gra si desit. frequet est i
 pt barone: nec pfiat i religioe:
 et vix ibi p seueat. **A**d amorem
 coriois pmo ptinet: ut claus
 tralis ad locu coriois libent
 ueniat. **L**ocus ille hostibz nris
 e tribilis: demoi bz s; et vicijs.
Demoes locu illu et metuut
 et odit. **Q**n em fr ea q dya
 bolz ei suggestit. huilic ei q locu
 dei tenet ondit. et discipline
 huilic se subdit: dyabolo e stat.
 ac si ipe flagellaret. **L**egit no
 libro dyalgor: q cu btus bene
 dicto quedi monachu que niger
 puerulo a loco orois extrahebt.
Vgn paussisset: antiquus hostis
 dntari no ausus e i eis cogitudo
 ac si ipe pauss fuisset ex uerbe.
Et sicut lom coriois dyabolo
 e exoso: sic spm sto ualde est
 graty. **Q**am em ibi arguit et
 remittit: arguo uo et remis
 sio pado ad spm scm ptinet.
Johis xvij? **A**rguet mudu de pto.
Libent debz claustralis uenie ad
 iudiciu capli: p qd euasury e
 districtu iudiciu dei: qd m mlti
 no faciut. **S**taficia xxxij? **H**omo
 ptoz vitabit correctione. **I**te ad
 amorem correctionis ptinet: ut claus

tralis accusacione libent' faciat:
accusacione uo sui ab alio facta
patient' sustineat: et correctio
eius q' p' est arq' estat. Plus debet
odire mala sua. q' mala altius:
et amplius ea p' seq'. **S**eruo dei
ue huilis. s' d' in b' nardū. nō vult
huilis reputari: sed vobis p' d' ai.
Constitū magis ampletur qm
fama: p'lo diligit b' d' ai uita
te. q' nomē. **E**t nō solū illū q'
p' est: sed etiā frēs q' assit repu
tat uolentes et ualentes i' sim
tatib' suis mederi. ad m' nō o
tando: ideo i' similitates suas eis
libent' manifestat. **I**llos uo qui
eū accusat' rep'at' obsequētes nō
p' sequētes: mediantes nō sa
guitantes. **I**deo nō n' i' s' t' conu
cos ymo patient' accusatōs susti
net: qd' ualde laudabile ē. **A**ug' s'
ad i' h' e' d' n' m' m' u. **S**i' s' u' s' u' s' s' u' r' a' t' e
nendo itinē i' nullo q' i' aliquo de
clinat: nullo tū est mirabilis et
laudabilis libent' accipe corrigēte
q' audact' corrigē deuiantē. **A**q'
estē corrigenti signū ē d' i' s' t' i' o' n' i' s' :
nō arq' estē uo. signū ē stulticie
et p' u' s' i' t' a' t' i' s' . **P**ū b' i' o' r' r' o' n' e' . **P**l' u' s'
p' fiat correctio apud prudentē:
qm centū plage apud stultū. **E**t
u' s' d' e' r' r' o' n' e' . **S**i' c' o' n' t' u' d' e' i' s' s' t' u' l' t' u'
i' p' p' l' a' q' u' a' s' i' t' a' p' s' a' m' a' s' d' e' s' u' p' s' e' r' e' n' t' e'
p' l' o' . nō afferet' ab eo stulticia
eius. **S**u' s' t' e' s' s' . **P**ū s' i' d' i' s' t' i' a' l' e' c' o' r' r' i' g' u' n' t'
gunt. **P**ū s' u' s' e' s' t' : q' i' t' e' l' l' a' i' r' a' s' s' i' t' u'
ē corruptus. **E**t nō s' d' u' . q' i' l' o' c' o'
correctio: cū tū ordmata sūt
facienda. **N**ultū em' cauendū

est ne culpe augeant: ubi dicit
deletur: et ne loq' correctio fiat
loq' corruptio. **N**ultū cauē
dū ē ei qui p' est: q' i' i' s' t' i' a' s' a' l' i'
o' r' d' e' b' s' c' o' r' r' i' g' e' . n' e' i' i' s' t' e' a' g' a' t'
cauendū ē illi qui accusat: ne
accusatio eius sit accusabilis. ul'
r' e' p' h' e' n' s' i' b' i' l' r' e' p' h' e' n' s' i' o' : ille uo
qui accusat' sic debet se habē: ut
eos quos exemplo suo malo scā
dalizauit: huilitate et p' a' t' i' a' s' u' a'
edificet. et nō amplius scandali
set. **O** m' n' e' s' i' g' i' t' r' e' u' e' n' t' s' e' d' i' n' i'
habē: cū iudiciū capli. quedā
ymago sit d' n' i' i' u' d' i' c' i' i' f' u' t' u' r' i' .
Non dicit de defectib' s' i' m' q' u'
manifestant' r' i' d' e' : sed eis copan
et p' o' e' i' s' o' r' a' r' e' . **I**usticia eius q'
p' est comitū debet d' i' s' t' i' o' . p' i' e' t' a' s'
et mansuetudo: i' e' o' q' a' c' c' u' s' a' t'
appare' d' z' m' i' s' e' r' e' t' i' o' d' i' s' t' i' a' :
i' e' o' q' a' c' c' u' s' a' t' : h' u' i' l' i' t' a' s' . p' a' t' i' a' .
et obediā. **E**t d' i' s' t' i' o' z' m' a' n' s' u' e' t'
tudo sūt n' a' r' i' a' i' c' o' r' r' e' c' t' i' o' e' . s' i' g' n' i' f'
catū ē i' h' o' r' : q' i' a' r' c' h' a' cū u' i' n' g' a'
fuerūt tabule testamenti z' m' a'
n' a' . **I**n u' g' a' e' m' i' n' t' e' l' l' i' g' i' t' c' o' r' r' e' c'
t' i' o' : i' t' a' b' u' l' a' s' u' b' i' l' e' x' e' a' t' s' e' p' t' a'
d' i' s' t' i' o' : i' m' a' n' a' m' a' n' s' u' e' t' u' d' o' .
Pietas n' a' r' i' a' e' s' t' . **I**g' n' i' s' e' m'
z' e' l' i' : a' r' d' e' d' e' b' e' t' i' o' l' e' o' m' i' s' e' r' i' e' .
Greg' o' r' i' u' s' s' u' p' e' z' e' c' h' i' e' l' s' . **Z**el' i' s' a'
d' i' s' t' i' c' t' i' o' : d' e' u' t' u' t' e' m' i' e' n' e' n' a' t' e' ē
ut ardeat. **A**ug' u' s' t' i' n' u' s' . **D**uo sūt
n' o' i' a' h' o' m' o' p' a' t' e' : q' a' p' a' t' e' e' s' t'
c' o' r' r' i' p' e' : q' h' o' ē m' i' s' e' r' e' . **I**n p' s' .
Corruptet me iustus i' m' i' a' e' t'
i' c' o' r' r' u' p' t' u' s' m' e' . **S** e' d' a' d' t' h' e' s' s' a' l' o' n' s' .

ultio. **R**olite quasi inimici ex-
 istimate illu: sed corripite ut
 fratrem. **A**d distinctione eius q̄ p̄est
 p̄mo ptinet: ut correctione ef-
 ficat op̄o dimi eē intelligat: et
 ideo correctioni oronē debet p̄-
 mitte: et si videt fratrem correc-
 tum: deo inde d̄s gl̄as d̄at. et gr̄as
 aḡt. **U**ltim̄es vii. **C**onsideat opa
 dei: q̄ n̄o **o**portet possit corri-
 ge. quē ille **o**portet despererit.
Consideandū ē q̄ opa sūt p̄pa
 dei. alio ututi n̄o possibilia:
 n̄t q̄ correctio iuenerit. **A**d dist-
 ctionē etiā eius q̄ p̄est ptinet: ut
 agnoscat q̄ culpa secto corrigē-
 da ē maxie si infamia ḡneat.
Math̄ xvi. **S**i p̄cauit ite fr̄-
 tu. corripe eū int̄ te et ip̄m so-
 lu. **M**anifesta culpa. manifeste
 est corrigenda. **P**rima ad thimo-
 theū q̄nto. **P**ccāntes corā om̄ibz
 argue. ut ceteri timore habeat.
Quod dicit corā oibz. referendū
 ē ad p̄cipiū et ad ubi. **P**s̄id̄os
Manifesta p̄ca n̄o sūt occulta
 purgatione purganda. **P**ala ei
 arguendi sūt: q̄ pala nocet: ut
 dū apta obuiuatione sanant:
 h̄ q̄ eos imitando deliquit cor-
 rigan̄. **I**te ad distinctionē eius qui
 p̄est ptinet: ut agnoscat cui ul-
 q̄i debeat parē ul p̄nne. **L**u
 p̄nne et parē sūt d̄traria. et
 cōtrario eade sūt disciplina: qui
 nescit parē. nescit p̄nne. **G**reg.
Due plectendo siue pariendo.
 hoc solū b̄n agit: ut uita homin

corrigat. **A**t tendens ē status
 p̄sonaz q̄ corrigat: q̄ n̄o sanat
 oculū q̄ sanat calcaneū. **S**i ue-
 reano partio agendū ē. ut ait
 seneca. **P**rima ad thimotheū m̄.
Bemore ne t̄pauis: sed obsecra
 ut p̄em. **S**ui n̄o p̄nt benignita-
 te corrigi: t̄roē sūt corrigendi.
Augustinus ad bonofaciu. **Q**uod d̄
 dicit. **P**udore et liberalitate libos
 retine satius ē credo q̄m metu.
Si subdit aug. **H**oc q̄dē uerū
 est. **S**ed sicut meliores sūt q̄s digni
 amor: ita plures sūt q̄s timor cor-
 rigit. **P**s̄id̄os. **S**ui blando uerbo
 castigat et n̄o corrigat: acris int̄e
 est ut corrigat. **S**i dolore em̄ ab-
 stindenda sūt: q̄ leuit̄ sumas n̄o
 p̄nt. **M**ansuetudo n̄aria ē i cor̄de.
In p̄s. **D**upueit̄ mansuetudo
 et corrigenti. **S**eneca. **V**icia m̄
 sicut uicia corporis lenit̄ tractanda
 sūt. **A**d galathas vi. **V**os qui
 sp̄uales estis. i struute h̄m̄m̄
 sp̄u lenitatis: osideras temetip̄m.
 ne et tu tempteris. **A**gnostens in-
 firmitatē ap̄a op̄at̄ aliene: et i
 mansuetudiē p̄rimū corrigat.
In p̄s. **A**cciant gentes q̄m hoies
 sūt. **U**ltim̄es xxxi. **I**ntellige que
 sūt p̄rim̄ ex tempo. **G**regorius.
Omp̄t̄ d̄s id̄co p̄ncip̄e ap̄loz
 p̄misit eadē. ut i culpa sua d̄s̄ct̄.
 qualit̄ aliis misereci debet. **D**up
 oiā cauendū ē ei q̄ i loco correctio
 p̄est: ne n̄a ei d̄net̄. **I**ta em̄ fur-
 or breuius est. **I**uxta ubi sapientis.

Ira aufert uera iusticia: scdm illud
Iacobi 1. **I**ra uero iusticia dei non op-
at. **I**ra distione minuit: qd ipedit
nra anim ne possit esse uera. **I**ra
māz aufert: iuxta illud pūbū
1. **I**ra nō hz māz. **I**ra con-
traria est mansuetudi. **M**ansue-
tudo est em tēpōna i uī nra scibi-
li: sicut sobrietās ul q̄tinentia est
tēparancia cōcupiscibil. **I**ra uō
ē p̄turbatō nra scibilia. **I**n accu-
sante debz caritas apparē. **D**irga
em cōrectiōis p̄cedē de de radue
pesse: id est de tēdō amōis.
Illos libentis debet accusare: q̄s
amplis amat. **A**pocalyp̄ 1. **E**go
quos amo arguo et castigo. **S**ūt
aliqui qui illos marie uolūt cor-
rige: quos uident nō amare: quoz
cōrectio ab hīs quibz adhibet
nō reputat cōrectio. sed hospil
p̄secutio. **M**odestius etiā accusare
debz aliū qm seipm. **S**eda ad
thimothēū 1. **D**erui dñi opter
cē patientē: cū modestia corrip-
ente. **I**n eo q̄ accusat: hūilitas et
pacia debent apparē: ut erubesci-
bilia sua hūilit et patientia
diant. **A**pparē etiā debz i eo obia
ut i suscipiōne disciplinē patient
obediat. **S**icut iuxta uibū sapiē-
tis. fabricando fabri. citurizando
cituriste sim: ita audiendo eru-
bescibilia nra et q̄ nob displicent
patiēdo. hūiles et patientes effi-
cim. **S**i uō iudeat ei q̄ accusat: q̄
ille q̄ p̄est nra bñ se habeat: ad
memoria reducē debet: qd

saluator paciam habuit: cū py-
latus iuste eū iudicauit: et pa-
nilitibus iuste flagellato fuit.
Suardus. **P**at̄ ihus an̄ p̄side
ictuato capite. demissis aspecti-
bus. vultu placido. sermōe rano.
pato ad obp̄tū. p̄mptus ad uer-
bera. **L**is i caplo marie cauenda
ē. q̄ int̄ abusiones claustrī emiat.
Ad eā uō cauendā multū ualeat:
si hī qui in oībus sentes et ma-
ioris p̄stōis sūt tuamur: et eū q̄
p̄est p̄ se rāde p̄mittat. **D**e quo
exemplū habemz luce 1. ubi
phariseo obloquēte marie. maria
taet. et saluator p̄ ea rāda: **H**or
qd̄ ille q̄ p̄est p̄ innocente iuste
accusato nō loquit: aliqui cōm-
sio q̄ innocens p̄ se loquit: et lis
inde orit̄. **D**e ordina^{oe} p̄tinentē ad locū

Sicut de ordina^{oe} p̄tinentē ad locū
p̄tinentē ad locū refectio-
nis. **A**d quā p̄tinet: q̄ claustral
cibū corpis ad sustentationē nō
ad delectationē queat: cibū uō
spūale ibi nō negligat: **L**ibus
exquisitis nō agruat deserto clau-
stri: vñ conueniat int̄ claustrī
abusiones cibū exquisitū emiat.
Ad claustrali apponit: discipli-
nate sine murme cū grāz acti-
one de sumē. **D**e disciplina rej-
re sup̄ sc̄do libro. **D**e ordina^{oe}
p̄tinentē ad locū dormitiōis cap. 1.
Sicut de ordina^{oe} p̄tinentē
ad locū dormitiōis p̄tinentē.
Ad quā ordina^{oe} p̄tinet: p̄tinet:
ut claustral i loco piculoso non

dormiat: sed ut lecti mollitiem
 no queat: tunc ut nudus no iace
 at: quarto ut pigredo sopnu ei
 no imittat: quinto ut pigritia eu
 i lecto no detineat: sexto ut bru
 talit no dormiat: septimo ut sop
 nus iordmatus. tpe oportunit ex
 erantis spualibus no i pediat: No
 e securu obdoemne ipitate dya
 boli s; i paco mortali. Dup illud
 ps. i misiones p angelos malos:
 dicit aug. In malis p dyabolo
 sicut i suo pectore: n phibeat a
 maiore. Beda ad thimotheu no a
 dyabolo captiu tenent ad ipius
 uoluntate. Dicit ubi habudat laf
 nes. homes domos struunt anip
 lectu mtrient ne latrones ibi late
 ant: sic claustralis debz domu co
 stie sue pstruat anip obdoemnar.
 ne latro i snalis ibi lateat: Nultu
 timedu e illi sup cru9 caput dei
 iusticia tenet gladiu euagmatu:
 sic obdoemne i tali statu e. q em
 paco mortali. Job rix? Fugite a
 facie gladii. quia ultoe iniquitatis
 e gladius. Nultu timedu e ad
 portu obdoemne. Quasi ad por
 tu i sn e: q e i paco mortali. U
 me coepris diuidit int ipm et i
 fnu: si ei aia separet a coepris. q
 i puto descendit i m fnu: iuyta
 illud iob rix? Ducu i boms di
 es suos: et i puto ad ifna dese
 dit. No de claustral qete sopni
 dae suo coepris: donec locu qe
 tu i se parauit deo et suo spui.
 Psalmista. Si dedeo sopnu o
 culis meis et palpebris meis

dormitacione: et rege teporibus
 meis donec iucma locu dno. in
 bnaclu deo iacob. Antequi ob
 dormiat: de malis suis a deo de
 bet uema pete: et orone et sig
 crucis con tēptaciones se munit.
 Non debet lecti mollitiē querē.
 Saluator i passione sua locu du
 ru habuit: s lignu crucis: et illi
 q exemplo et amore ei9 cruce
 claustral pnie ascendit: durities
 lecti magis q mollities congruit.
 Aug. Lectu suu dimisit xps disci
 pulis suis. Dem. Noxiat i cruce.
 qui uult cruceu placitu uide.
 Non debet claustralis nudus iace.
 Lecti durities ualeat ad hoc ut sur
 gat libentis: q iace debz idutus.
 ad hoc ualeat: ut surgat facilius:
 et ut surgendo tristet minus.
 Cruxia xxix? Hora surgendi
 no te tristet. Ne caue debz ne pi
 gritia sopnu i mttat. Pub rix?
 Pigredo i mttit sopore. Ne ne
 pigritia eu i lecto detineat. Pub
 xxix? Dicit ostiu utit i can dme
 suo: ita piger i lectulo suo. Caue
 etia debz: ne brutalit doemnar. In
 libo de uita solitaria. Caue i qntu
 potes serue dei. ne toty aliqn dox
 mias: ne sit sopno tuus no re
 quies lass: sed sepultu coepris suf
 focati. Carnalis sopno i brutus. et
 sicut dicit letheus: abhomiandus
 e seruo dei. Ad hoc q sompno no
 sit brutus. duo ualeat: s sobetis.

ferm

in sumendo cibum et potum: et sensum
custodia. In libro de uita solitaria.
Sobrius cibum, sobriusque sensum: sequitur
sobrius somnus. **S**ane etiam debet claus-
tralis: ne tempus matutinum, somnus
ordinatus occupet. **O**pportunus enim
est orationi, lectioni, meditationi. **J**ob
viii. **S**i diluculo fueris crebris adde-
u et omnipotentem suum deprecans: statim
euigilabit ad te: et pacatum reddet
habituaculum tuum. **I**n ps. **M**ane
uigilabo super te. **I**saya xxvii. **M**ane
uigilabo ad te. **S**olent diuites pro
paupere dare, qui eis occurrunt: sic deo
libenter exaudit orationem mane factam.
Sapientia xvii. **O**pportet puerum so-
lem ante benedictionem tuam. **F**ilii israel
colligebant manna hora matutina:
exodi xvii. **I**lla hora dulcedo spiritus
suscipit. **D**e ordinatione preterite
ad locum locutionis **L**aplin xvii

Siquis de ordinatione
preterite ad locum locutionis.
ut non dicitur. quod cum lingua quiescit ad
locutionem speciale sit organum rationis:
ad hanc ordinationem primo pertinet:
ut lingua tunc actu non crearet
quod actus rationis eum prederat: sed
examinatio sermonis que dicenda
est. **U**n in ps. dicit de iusto: quod
lingua eius loquetur iudicium: id est
sermone examinatum. **I**te cum mors
et uita sit in manibus lingue. **P**u-
bicus xviii. pertinet etiam ad hanc
ordinationem: ut cum timore crearet
lingua in actu loquendi. **I**te cum gu-
bernatio lingue sit valde difficilis

et ualde utilis: permittenda
est oratio locutioni. **D**um enim est guber-
natio lingue: prohibet ratio. **D**e
disciplina in locutione. regere super
libro ps. **S**pecialiter debet claus-
trales cauere: relationes rumores
de negociis secularibus. **U**n mi-
abusiones claustrum et rumor emittit.
Un ad claustrum rumores se-
culares afferunt: mundum quoddam
modo in claustrum introducunt: et fa-
ciunt freres remissa. que oportuit
eos obliuisci. **P**ericulum firmi uide-
tur amare: qui in nauis religionis
uicinis inanis huius mundi uolup-
tate. **D**e ordinatione secundum diuinitatem

Dico de oratione **capitulum xviii**
ordinatione respectu loci:
dicendum est de ordinatione respectu
temporis. **A**d hanc ordinationem pertinet:
quod is que in religione est: debito mo-
do se habeat de nocte: ante pran-
dium. post prandium: in diebus fes-
tiuis et non festiuis: tempore pueri-
tatis et adulescentie: tempore iuuentutis
et senectutis: in statu sapientis.
perfectus et perfectioris. **O**rdinatio
ista in parte ostendit hugo de sancto uir-
tute huius uerbis. **T**empora agendi
discernenda sunt. **A**lius est modus
uiuendi in nocte: alius in die. **N**ox
est tempus silentii et quietis: dies tempus
laboris et operis. **I**n nocte seruare de-
bent esse homines: et autem fessa
membra reficere: a orationibus uel me-
ditationibus sanctis in silentio am-
plius. **I**n die uero. de seipso suo.

i omni coeunt: et ad iuice rursus
 videndos se et imitandos oste-
 dit. **T**unc exempla bonorum opum.
 tunc exhortationes sanctorum uerborum dicit
 et utique alterutrum licet: tunc quod
 alienos actus struat in pudes
 iure dicit: tunc quod alienos actus
 quantum expedit imitari dissilat.
 expens et inutilis merito notat:
Sed nec eade debet esse facies
 nostra postquam refecti sumus: quasi
 postquam cibum sumimus. **A**lii enim
 superbi cibum magis hylares nos
 esse conuenit: ne ipsa nostra abstinencia
 grauis et molesta esse uide-
 at. **P**ost uero magis modestos
 et tacitos: ne per gula uicium cra-
 pula nos inflammasse putet. **A**lii
 superbi cibum. doctrine et orationis tempore
 est: post uero operis: quod et tunc exien-
 dus est animus dum ad huc ad studi-
 um spiritale leuis est: et tunc repa-
 menda est caro quam calor inuentum
 eius per cibum amplius exatatus est.
Sicut et festi dies aliud studium
 et alium conuersationis modum exugunt
 atque alium huiusmodi. **I**n quibus operum opum
 licet exposant. **I**n illis nos operis
 deuotius intendere. atque in oratione di-
 utius perseverare: habitu. incessu.
 et actu maiorem deuotionem erga
 cultum dei demonstrare: nichil
 non spiritum. nichil non deum. nichil
 non ordinatum agere: lingua a uo-

in loquo cohibere: pedes ab ex-
 cursu et distansu restringere: oculos
 opinione. uultum inclinare. mentem em-
 gere: omnem demum actum. et omnem
 motum cordis per ministerio dei
 mancipare: atque ut ita dicitur quodam
 conuersationis nouitate festos dies
 honorare. **I**n ceteris uero diebus in
 quibus operum licet. nullus omnino otiosus
 appareat: sed unusquisque in eo quod
 sibi in uirtute fuerit non quod ipse elegerit
 opere: quantum scientie et uirtutis suae
 possibilitatis suspexit sese debet
 exercere. **Q**uoniam enim de ceteris addit
 diebus festis quies uacationis. tamen
 ornamenti offert ceteris diebus
 studium boni operis: ut uti illis
 quicumque noluit esse quietus. uideret
 sit uacationis sue: et in istis quod non
 fuerit studiosus. testis purgationis car-
 nales siquidem mentes. ne uel in illis
 diebus quiescant uacationis exagitant:
 uel ne in istis bono opere se exerceant.
 purgationis ligat. **Q**uapropter non
 negligent quidem habenda est in
 bono opere distinctio temporum: quia sicut
 malum opus nullo tempore laudabi-
 le est: ita opus bonum quoddammodo
 reprehensibile est. **D**ignum iudicium:
 si tempore oportuno factum non est. **D**ebe-
 seruius dei diebus festiuis consider-
 are gratiam quam sancti in propria uita
 habuerunt. ~~laudibus sanctis et gloriis~~
 ad quam peruenierunt: laudibus sanctis

De ebus ultimis dicit anselmus.
In iuvene tu notant: q̄b9 ad p-
 bilitate uentus p̄notat. **H**er autē
 sut: incantitas, coepus q̄tinentia,
 uicidia. **T**epe senectutis sp̄calu-
 timenda ē obstinatio: vñ m̄ ab-
 usiones claustru emiat senex ob-
 stinatio. **H**ugo de isto uictore. **I**n
 abusiones seculi hui9. maior
 ē semis obstinatio: q̄ mox pri-
 mus mortis nō abhorret adue-
 tu: q̄ q̄i ad ostiū mudi hui9 po-
 situs. foris spectat: nō tñ uite
 p̄sentis attendit egressū. nec
 ingressū futū uite q̄sideat. **A**udit
 nūcios mortis: et idē nō uult
 eis. **T**res sūt mūci mortis: cas9.
 infirmitas. senectus. **C**asus dubia:
 infirmitas q̄iua: senectus c̄ta mūciat.
Cas9 mūciat mortē latente: infir-
 mitas apparente: senectus p̄sen-
 tem. **E**x ic̄titudine mortis timor:
 ex infirmitatis q̄iuitate dolor: ex ic̄-
 tudine senectutis nō obstinatio
 sed hūilitas et afflictio seq̄ debet.
In senectute maiori distictio op̄9
 est. **G**regorius. **T**anto debet esse
 quisq̄ ī sui degimie cautior: q̄
 to fuit etate p̄uictior. **P**iculosa
 īsp̄necia ī fine uite. **I**llā ei ulla
 corrigit sapia. **F**requent̄ huc ī-
 p̄necia īuenit ī illis quos mudo
 reputat sapientes. **V**n̄ de cupi-
 do et auaro legit̄ iherme xviij.

In nouissio suo est īsp̄necia. **S**a-
 pientia us ī fine uite multū est
 utilis: stulticia em̄ p̄cedentis uite
 corrigit. **O**bstinatio ī sene ideo
 p̄iculosa ē: q̄ ī eo etis semel ad
 duricia facit: et ut frequet̄ loquā
 assuefactio ad malū. **D**e p̄tine-
 ti9 ad diuisos stus ī lignis **C**ap̄ xix

T̄ statu īipientis. debz intendē
 claustralis destructioni uite se-
 culais et uicior̄ extirpationi. **D**es-
 tructio us uite sc̄laris om̄oda nō
 fit subito. **G**regorius ī moralib9.
Consumū īicia bonis moxib9 ma-
 lis9 p̄mixta sūt: et noua iā p̄ m-
 tentionē agit: et uetus adhuc uitā
 ex usu retinet. **N**ōndū q̄ q̄i9
 de causis accidit: q̄ ī eo q̄ religio-
 nē īgredit̄. uita uetus nō destruit̄.
Ona causa ē: q̄a p̄ longā īsp̄nec-
 tudinē. uita sc̄laris. q̄ ī natam
 ūsa est. **C**onsumudo em̄ est q̄si
 alia nata. **I**herme xij. **D**i mu-
 tate p̄ ethiops pelle sua. et p̄ ar-
 uariemte sua. et uos potius be-
 neficē. cū didicatis malū. **P**̄ibi-
 or̄ xij. **P**̄ibitū est. **A**dolestens
 uita uā sua: etiā cū senuit: nō
 recedet ab ea. **I**st̄ia x. **L**anguor
 p̄lixior̄ grauat̄ medicū. **D**editū
 est: laxitas monastij. **D**icut ser-
 pens nō ī foramine lato. sed ī
 arto ueterē pelle depomē: sic ī

monastio illo mores seculares non
deponunt: in quo fratres secundum uo-
luntate sua uiuere permittunt. **Tercia**
est: defectus doctrine. **In ps.** Verbum
immaculatum contuens animas. **Verdi**
est ut ignis. ad quem fit cordis li-
quifactio: ut formae forma amota.
fiat nouae formae impressio. **Item**
xxij. Quod non uerba mea sunt
quasi ignis ardens: **Deus** enim pe-
nitentis. **In dextera eius ignea lex.**
In ps. Ignem eloquium tuum uehe-
menter. **Santus** uero? **Quia** mea li-
quifacta est ut dilectus meus locus
est. **Quarta** est defectus boni ex-
empli. **Benem.** Longum uerum
praecipit: breue et efficitur per ex-
empla. **Exemplum** boni se habet ut
forma exemplaris: quae multum ua-
let ad hoc. quod aliquis nouitate ui-
te assequatur. **Dubita** est: defectus
bonae uoluntatis. quae est quasi quedam
informis materia omnium bonorum in
religione. **In statu** incipientis
multum necessarius est timor domini:
quod mala quae iam sunt expellantur his
quae nondum sunt resistat. **Unde**
in primis. **An** omnia timor nouitatis
necessarius: quo minus peccatum pe-
nitentia possit deleri: et tunc futura.
Timor enim domini ut aut scripta ex-
pellit peccatum: siue quod admissum est:
siue quod temptat intrare. **Expellit**
hoc penitendo: illud resistendo.

Si timor desit: nec peccatum que-
runt expellunt: nec peccatis resisti-
tatur. **De male uiuentibus in religione**
Quoniam non dicitur ualde reprehensi-
bile esse eum qui in religione
male uiuit: quod autem in seculo male
uixit aut bene. **Si** bene: ual-
de reprehensibilis est: quod male ui-
uit inter bonos qui bene uixit inter
malos: et inter innocentes innocen-
tiam amittit: qui inter nocentes cum
seruauit. **Si** uero in seculo male uixit
et metuens ne incidat in
manu dei uiuentis. carere claus-
tri spontanea sibi elegerit: ual-
de fatuus est: cum dominum carceris in
carere offendit: et funem peccati quo
in inferno suspendatur. quem in eo misericordiae
dei dirupere resumat: et qui
dirupenti vincula sua. sacrificium
laudis sacrificare debuit: pro laude
gloriam reddat. **Dedit** enim dominus
locum penitentiae: et ipse abuit eo in super-
bia. **Dei** benignitas adducit
eum ad penitentiam: ipse uero thesaurizat
sibi misericordiam. **Non** timet peccatum
ibi peccat: ubi quod fecit in seculo.
debet corrigere. **In** seculum quos
dei illudit: quod ei penam eternam. au-
ctam pro minimo mortali quod fecerit
adiudicatum est: in penam momen-
taneam commutatum. **Ita** ualde rep-
hensibilis est: quod deo negligit te-
dere uota illa. quae dirupere uult labia

sua. Non enim onus religionis ei
 nolenti est positum: sed post expre-
 ciam et deliberatione ab eo spon-
 tance assumptum. Ipe fuit promissor
 largus: sed redditor e auarus. Ipe
 eduisor inquis: q sua dedit deo:
 se uo dat dyabolo. Ipe mentis
 est deo: qd no est patu pculosu:
 sicut ondit actu uo. **H**ur inquit
 petrus ananie temptauit satha-
 nas cor tua. mentis spiu sancto.
No es mentis homibz: sed deo.
Audiens at ananias her uba: ce-
 cidit et expinuit. Ipe deu nrisit:
 cui no soluit qd pmisit. De qua
 nrisione loqr bñs bñdis i e gla
 dicens de illo q p fessione fecit: q si
 aliqui alit fecerit: a deo se dāpnan-
 du sciat: que nrisit. **T**ales i futō
 merito a deo nrisit debū: sōm id
 ps. q habitant i celis nrisit eos.
Pubnoz. **D**eperistis oīne q sil-
 u meū. et tēpaciones meas neglex-
 istis: ego uo imitatu uo nrisibo.
Redlis rephensibilis ē: qā illud
 negligit qd cūctis mūdi amabili-
 bus p̄legit. **A**lle uo q mūdu pro
 deo reliqr: si deū amittit oīa ami-
 sit. **I**pe filis ē hōi negotiatori q
 renti bonas margaritas: qūicta
 una p̄iosa margarita uēdidit oīa
 q habuit: et emitt eā: et post eāp-
 tent. **I**pe q i mē duas sellas ad eā
 tendit. **B**inatō loqns cū dā male
 stimōiali. deū i q̄t repellēs. 7 a s̄lo

repulsa. mē duas ut dī sellas re-
 trucas: nec deo ita uiuebas q nole-
 bas: nec s̄lo q no potēas. **F**requēt
 dnt habē t̄cedē suo q mūdu reli-
 qrit et monastēū intrat: illud
 ubū petri: mathei xix. **E**cce nos re-
 liquimus oīa 7 secuti sumus te. **Q**id g
 erit nobis: **N**ata fatuitas ē cū aliq
 amittit illū. p qo p̄m 7 m̄m 7 oēs
 alios aūos carnales reliqr: a q oīa
 bona recepit: et pla eū t̄ceptū:
 mūdu sibi reddit: et p̄māat offen-
 dit. **Q**ui i monastēis male uiuūt
 debent frequēt dīcē dno. illud i hōie
 x. **O**īa ite habentes. te no debuius
 dimittē t̄ce a nob. **I**te ualde rephē-
 sibilis ē q i monastēio male uiuūt:
 ubi no solū bñ. sed eā mēlis uiuē
 debuit. **I**pe uo cōntrio. nō solū ui-
 uūt ibi male: sed eā ualde male.
Tales em ul sūt ualde boni ul sūt
 ualde mali: ul sūt demones. ul sūt
 angeli. **A**ugustinus. **N**on tuem me-
 liores q q i monastēis p̄fereēt: nec
 exptus sūt detiores. q q i monastēio
 defecerūt. **R**ulta uo sūt: q ad mag-
 nitudinē malicie ei9 q i monastē-
 teio male uiuūt facē uidentur.
Omū ē loca stitas: **B**edim bonoz
 societas. t̄cū bene uiuendi o-
 portūtas: quantū q a deo pro-
 missione recipit: qntū ē p̄fē-
 sio que p̄ressit: sextū ē. q eaqbz
 idignus est sicut p̄sumit. **D**ep-
 timū est q locū vni9 boni.

vi occupat. **D**icitur qd eos a quibus
recipit beneficia defraudat. **R**omū
qd pems qbz siles sibi puniti sūt.
nō terret: decimū qd dedāpno
qd tēru a pāo nō cohibet. **A**d cū
loca nō parū aggrauat pān. **V**n
dicit **ysayē xxv?** In tra stōz nūq
gessit: et nō videbit glām dei.
Rultū displicet saluatori. cū con
taminant loca saluti deputata: de
qua contamināone ipē gārit ihē
mē nō. **C**ontamināstis iqt trām
meā. **R**ultū etiā aggrauat pec
catū bonoz societās. **Q**d malū
ē int bonos: est sicut iudas int
xpī discipulos: et sicut sathan
int dei filios. **D**e quo iob pmo.
Ut uenisset filij dei ut assistent
corā dno: affuit int eos sathan.
Bathanas .r. adūsariū est: q salu
ti eoz adūsar: ul eoz defraudan
do adiutorio qd eis facē debuit:
ul eis contrāo gressū itedendo.
eundo scz ī mfrū. alijs euntibus
ī paradysū: ul eoz schandahsando.
Saluator uicām dyabolū uocauit:
qui int bonos malus fuit.
Johāns vj? **R**ōne duodecim uos
elegi: et unus ex uobis dyabolus ē.
Ite oportuitas bñ uiuendi quā
habz aliqs ī claustrō bñ disposito:
mulat aggrauat pān male ui
uentis ibi. **N**on solū eū frūosus:
sed etiā iocūdis posset bñ uiuē.
q male. **V**n **B**inardus lo qns de
illo uibo ps. cōfundant omīs nūq
agentes supuacue. **D**e. **A**n nō

supuacue iniqua agit: q nō mō
frūosus. sed etiā iocūdis deo ser
uicē potest: q mūdo? **M**aior est
pena quā habz religiosus dū pān
pcurat: et ī simlo consue quise
quit: et ī erubescētia quā habz
dū dephendit: et pānā quā facē
cōpella: ul ī timore quē habz
ne dephendat: quā sit iocūdi
tas quā hz cū pān ppetrat. **P**
terea si bñ uiuet: intiore iocūdi
tatem habet: in custodiendis ei
mandatis dei. est retribūo mltā.
Ded sicut dicit **gregorius**. uesana mēs
plus se assequi assu carnalit:
qm tenē blanda spūalē gaudē.
Habentes mūna fastidiūt: et sepe
desiderant q nō sī melacimis co
medūt. **P**uissio etiā quā a deo
recipit: pān mltū aggrauat.
Pditior em est: cū eū aq uesat
et pascat ī pūgnat. **D**e illo pē
dicē dñs illud **luce xxv?** **E**cce ma
nus tū dētatis me. meā ē ī mēsa.
In ps. **S**i inimicus meus male
dixisset michi. sustinuisse utiq:
tu uō hō unanimis. dixi me et
notus meus: qui sūl meā dulcē
capiebas cibos. **S**ams illū amat
a quo pascat: qn alios ualde pfe
quit. **H**anc ergo detior eē uidet:
qui beneficijs q a deo recipit: ab
eis ī pūgnāone nō cohibet. **I**te
nō parū aggrauat pān ptes
sio que pcessit. **P**o em parua

culpa est: cum ille q se deo obtulit
 deo postea se auferat: et dyabo-
 lo offert: et qui corpus suu p uo-
 lu cotinere deo exhibuit hos-
 tia uiuente. scdm. deo placenti-
 te: post p contumacia illud dy-
 bolo exhibet: moerente. execrabile
 et fetente: et tute angelice qua
 ducit pposuit: uita poterna ppoit.
Bernardus. Quod deo ex castitate.
 q de homine angelu facit: **Con-**
 trario. quid timidius luxuria: que
 angelu i potat comitat: **Multa** ca-
 am facit ad magnitudinē malicie:
 q ea ad q idignus est pfiut: **Pre-**
 sumit em sine i ostēder: cu deo
 ad morte uatus sit: qd nō est
~~parū~~ parū piculosit. cu ipse di-
 cit leuita x. **S**anctificabor i hys
 q appropinquat mra: stus apparebo.
 vmdm: de malis eor sumendo.
Ad magnitudinē em malicie ei9
 facit: q locū vni9 boni vi oca-
 pat: **Unde** timendū ē ei. ne a dno
 citius p morte abscindat: et loc9
 ab eo expediat: cu scriptū sit **luce**
xij de ficulnea sterili. succide
 eā: ut qd eā trā occupat: **Itē**
 ad magnitudinē ei9 malicie facit:
 q illos decipit a qb9 bñficia reca-
 pit: qui sūt ul i piclo mudi ul i
 igne purgatorij: q cu ipse deo dis-
 placat: debuo mō eis nō subueit:
Cū em is q displicat: ad mēte
 dū mittit: uati anim9 ad detio-
 ra puocat: ut dicit **gogog.** **Itē** ad
 magnitudinē malicie facit: q

penis illis nō terret: quib9 pccā
 i sacris locis comissa punita legit:
Commissū fuit pccā supbie icelo:
 p quo tā nobilis cūm eternalit est
 dāpnata. **luce** x. **V**idebā sathana
 quasi fulgur cadente de celo. **Co-**
 missū ē pccā i obedie i paradiso
 ē estri: p quo totū gen9 hūmū
 exilio x morte adiudicātū ē. **Con-**
 missū ē pccā carnal' amois i illa
 ogreguōne i qua xps pfiut: **Judas**
 em id qd dandū eāt paupib9 da-
 bat: uroci sue et filijs: qd pccā
 suspensio punitū ē. **Commissū** ē
 pccā ppetatis i ogreguōne illa
 cui pfiut petrus: qd morte subi-
 ta i anania et saphira punitū
 ē: actū qnto. **Itē** ad magnitu-
 dinē facit: q a pccō nō cohibet.
 dāpnū magnitudinē: quā icurrit:
Ad hoc em bona religio amittit:
Qui assūt cruce trāsmarina.
 eā raptor ul latro cauet a pccō.
 ne pegratōis fructū amittat:
 qnto ergo amplij debz caue qui
 ē i religione. ne bō religionis
 amittat: cu religio pualeat cuili-
 bet pegratōi: cui9 signū ē qd
 pegratō i religione pccōmū-
 tati. **Detriores** furib9 eē vident
 et raptorib9: q religionē mittat:
 et se nō emendāt. **Qui** malgē
 i religione. ē q i malo latro xpū
 i cruce blasphemās. ope hz nō
 sermōe: q de cruce claustrū tūsi-
 turus est ad cruciatū i fin. **Tal-**
 ualde i felix est q i dei vinario.

inouat: i eis **ferunt** seruatorio cor
rumpit: i loco salutis dāpnationē
suā opat: **Ad** alij eēt aurū est ei
plūbū: omnis sct̄ religionis qd̄ esset
salus et uita alij: ut sacramentū al
tius est mors et dāpnatō ip̄i. **Q̄**
est i statu incipientis cū experientia
ei desit: nō debz de sensu suo oside
sed alienū sensū suo p̄ponē: quātū
i se est: i rigore religionis debz amāre:
alienū tū dispensatōm accēptē: et
p̄ suor̄ intior̄ diligentia. extiora ue
gligē. **De** p̄mo dicit b̄nardus. **Ob**
secro uos nouelle plantatōnes dei.
uos q̄ nondū exanimos habetis sensū
ad dīstīctōne boni et mali: nolite seq̄
cedis v̄i iudiciū. nolite habūdācē
sensu v̄o: ne uos tāqm̄ rudes adhuc
ueri futus ille uenator decipiat. **De**
s̄do idem. **Feruo**re nouitior̄ nō de
cent ille unscītores i seip̄os dīctio
nes. et dīstīctōm dissipatōes: faciles
q̄ indulgentie suo iudicio. nō tū re
cusande sūt alieno. **Idem.** A nouicio
i seip̄m i rigida debz eē reusūa. et
dīstīctā seucitas: ad regente ul̄ cō
suleute patnā ul̄ fr̄nā caritate et pie
tate. leuis et obediens i oib̄ hūilitas.
De t̄rio idem. **Placet** fatior̄ i noui
tior̄ neglectior̄ utiq̄ is q̄ foris appdet
corpor̄ cultus et uestiū: sermo ratiō
vultus hylatior̄. aspectus uelūdior̄.
iressus maturior̄. **Qui** i statu p̄fī
endi est. defectūs suos debz osiderācē:
et p̄ illis sup̄plendis deo i orōne ip̄a
te. et p̄fectū otimūte. **Os**ficus q̄ si
duob̄ pedibz ascende debz: medim
tōne et orōne. **Meditatio** quid desit
docet: oēs ne desit obtinet. **Augy.**

Dep̄ tibi displiceat qd̄ es: si vis p̄
uenire ad id qd̄ nō es. **Q̄** ubi tibi
placuit: ibi remansisti. **Si** autē
dixisti sufficit: p̄stā. **Idem.** **Adde** p̄
semp̄ ambula. sēp̄ p̄fīcē: noli t̄na
desire. noli retro ire. noli demerere.
Remanēt q̄ nō p̄fīcē: retrocedit qui
ad ea r̄uoluit: v̄i ul̄ recessit: de
uiat q̄ apostatāt. **B̄nardus.** **Aut**
ascendas nācē est: aut descendas.
Si attemptas p̄fīcē: tuas nācē est.
Si nōndū q̄ quāto q̄s **at** amplius p̄
fīcē: tanto defectūs suos amplius aḡfīcē:
et malis suis magis trāstāt. **Gre?**
De v̄i quo altius apud deū uī
tū dignitate p̄fīcūt: eo si ualuis
i dignos se esse deprehendūt: q̄a dū
p̄rimū lucē fuit: qd̄q̄ eos i seip̄os
latebat iueniūt. **Idem.** **Quāto** plus
p̄fīcūt i agnōcē: tanto nob̄ indig
nant̄ amplius de p̄fīso ope. **Que**
cōgruunt ei q̄ est i statu p̄fīctōis.
oñdit b̄nardus h̄is uerbis. **P̄fīctus** oīs
reputabit̄ i cuius aīa h̄ t̄na cōgru
ent̄ atq̄ oportūe concurre uidebūt:
ut et genē p̄ se. et exultat̄ i deo
uēt: et p̄rior̄ utilitatibz potens
sit subuenire. **Placet** deo: cūctus
sibi: utilis suis. **Ad** statū ead̄ qui
p̄fīctus ē. p̄met̄ i p̄fīctōne suā
agnosce. et p̄fīctū appetē: et i p̄fī
ctōne p̄ximū patient̄ tolerācē. **Gre**
gorius i moralibz. **Q̄** magna ē p̄fīctō:
sue i p̄fīctōis agnōcē. **Augustinus.** **Quāto**
iudicū uidet̄ i eu q̄ p̄fīcenda est
iusticia. multū i hac uita ille p̄fī
cit: q̄ quāto longe sit a p̄fīctōne.

justitiae. proficiendo cognovit. **B**n-
ardus. **S**cito p[er]fatus: q[ui] p[er]fectior e[st]
no[n] appent. **I**dem. Ita minus solet di-
vina pietas co[n]servande hu[m]ilitatis
gra[ti]a ordinae: ut quib[us] plus quisq[ue]
p[ro]ficiat: eo minus se reputet p[ro]fuisse.
Nam usq[ue] ad certum sp[irit]ualis ex[er]c[iti]i
grad[us]. si q[ui]s ad unu[m] p[ro]ficiat aliq[ui]d ei
de p[ri]mo gradus sp[irit]ualis relinq[ui]t:
ut ad huc vir sibi illa adeptus vi-
deat. **G**regorius. **A**lle uo p[ro]fatus est:
q[ui] ad sp[irit]ualis p[ro]ficiat[ur] uo[n] est.

**De quibusda[m] ordina[ti]o[n]ib[us] claustra-
liu[m] capitulo vicesimo.**

Libro uo[n]du[m]: q[ui] i[n] aliq[ui]bus
claustris. ubi cu[m]ta ordina[n]te fieri de-
be[n]t: loco ordina[n]tis e[st] co[n]fusio inf-
nalis. ubi null[us] ordo. **J**ob 1. **Q**uod
debet e[ss]e sursum e[st] deorsu[m]: q[uo]d debet
e[ss]e deorsu[m] e[st] sursum: q[uo]d debet e[ss]e
an[te] est retro: q[uo]d debet e[ss]e mediu[m].
e[st] certu[m]. **P**rima ordina[n]t[ur] facit y-
po[cr]isis: cu[m] s[er]v[ant]ur claustrales opa sua
faciunt ut videant[ur] ab ho[m]ib[us]: et qui
p[ro]p[ri]etate debent querere interio[r]i. q[ui]r[un]t
e[ss]e certius: a saluatore maledicti.
Mathei xxij. **D**e uobis s[er]be et pha-
risaei et ypocritae. q[ui] mundatis q[uo]d de-
foras est etc. **S**c[ri]ptu[m] e[st] e[ss]e. **D**e uob[us] q[ui] sepulchris
de albatis. **S**ecunda ordina[n]t[ur] facit
ordina[n]t[ur] facit subditos sup[er]bia.
Quasi pedes su[n]t sursum et capud
deorsu[m]: cu[m] oportet q[uo]d p[ro]p[ri]etate q[ui]r[un]t
a subditis. put[ant] saluato[r]e q[ui] su[n]t
a certis: q[uo]d uultis ut facia[n]t uo-
bis. **M**athei xx. **P**otius con-

gruet subditos. q[uo]d dixit paulo
saluato[r]e. actu[m] i[st]u[m]. **Q**u[er]e quid me
vis face[re]. **T**er[ti]a ordina[n]t[ur] facit
cupiditas et auaricia. **Q**uasi fa-
ciem p[ro]p[ri]etate habet religio: i[n]
qua t[er]palia sp[irit]ualib[us] p[ro]ponit. **I**te[m]
me u[er]o. **F**acti su[n]t retro su[m] et no[n]
ante. **Q**uarta ordina[n]t[ur] facit
sapia carnis i[n]u[n]ta deo: q[uo]d deorsu[m]
e[st] sursum reputans: per uice[n]tia
ualde fructuosa crudeli miseria:
ue m[er]it[us]: q[ui] u[er]ga discipline abi-
at. qua[m] oscula[m] debuit. **S**mar-
dus. **S**i p[ri]ma u[er]a crudeli mise-
ra[n]tione m[er]it[us]: paulati geun[is]
corona u[er]a p[ro]nat. **Q**uinta ordi-
nacione facit negligencia q[ui] e[st] i[n]
ho[m]ib[us] p[ro]p[ri]etate: q[ui] u[er]o i[n] fine uite
sue faciunt: q[uo]d i[n] p[ri]ncipio q[ui]sione
sue face[re] debuer[un]t. **D**ecima ordina-
tione facit p[ro]p[ri]etate ualencia: q[ui] cu[m]
exemplo saluatoris i[n] medio firm[us]
e[ss]e debent: i[n] parte se ponunt. **S**impli-
cit[er] liber quartus. **I**ncipit liber
quintus. **P**rima pars hui[us] libri.

Dixit est i[n] lib[ro] p[re]ced[en]-
ti. quo is q[ui] i[n] religio[n]e
e[st]. debet ordina[n]t[ur] a[n]i[m]a:
i[n] hoc quinto libro o[m]nide[n]d[u]m. quo
se debeat habere ad p[ro]p[ri]etate. **I**st[ud] p[ro]-
p[ri]etate hoc o[m]nide[n]t[ur]: deinde sp[irit]ualit[er]
descendet ad diu[er]sitate p[ro]p[ri]etate.
In p[ri]ncipio status uiuentiu[m]
sub obd[ia] et i[n] societate co[n]uen-